

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ "ΕΚΚΛΗΣΙΑ..

ΕΤΟΣ ΣΤ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1957 | ΑΡΙΘ. 8

“Ο ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!”,

Τὸ τρομερὸ δρᾶμα τῆς ἁμαρτίας, πὸν ἄρχισε στὸν Παράδεισο μὲ τὴν πῶσι τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Ἐῤῥας, βρῖσκει πιά τὴ λύσι του μὲ τὴν Ἀνάστασι τοῦ Σωτῆρος. Ὁ θάνατος ὁ σωματικὸς, πὸν εἰσῆλθε στὸν κόσμον σὰν συνέπεια τῆς ἁμαρτίας, παύει πιά νὰ εἶναι φορικτὸς κι' ἀποτρόπαιος γιὰ τοὺς πιστοὺς.

*

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου σημαίνει τὴν κατάργησι τοῦ θανάτου καὶ εἶναι ἐχέγγυον καὶ ἀρραβώνας καὶ τῆς ἰδικῆς μας Ἀναστάσεως. «Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κοιμημένων ἐγένετο». Γι' αὐτὸ ὁ θεὸς Ἀπόστολος ἐρωτᾷ θριαμβευτικά: «Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; Ποῦ σου, Ἄδη, τὸ νίκος; Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος!» Ποῦ εἶναι τὸ δηλητηριῶδες κεντρὸ τοῦ θανάτου; Ποῦ εἶναι ἡ νίκη τοῦ Ἄδου; Ὁ θάνατος νικῆθηκε. Ὅλοι μιὰ μέρα θ' ἀναστηθοῦμε!

*

Ἡ Ἀνάστασις ἔπειτα σημαίνει τὴν κατάργησι τοῦ κράτους τῆς ἁμαρτίας. Ὁ Ἀναστὰς Κύριος κατέλυσε τὸ βασίλειόν τῆς καὶ παρέχει σὲ κάθε ὁπαδὸ Του τὴν δύναμι, γιὰ ν' ἀναδεικνύεται νικητὴς ἐναντίον τῆς.

Νὰ λοιπόν, γιὰτὶ ψάλλομε: «Αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος, ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ». Νὰ γιὰτὶ τὴν ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως τὴν θεωροῦμε κλητὴν καὶ ἁγίαν, βασιλίδα καὶ κυρία, ἐορτὴν ἐορτῶν καὶ πανήγυριν πανηγύρεων. Νὰ γιὰτὶ καλοῦμε ὅλη τὴν κτίσι, τὸν οὐρανόν, τὴ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια νὰ συνεορτάσουν μαζί μας.

*

Ἡ ἀγαλλίασις κι' εὐφροσύνη αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ χαρὰ τοῦ κόσμου, ἡ ψεύτικα κι' ἐξωτερικὴ. Εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ, θεοδώρητη καὶ πηγαία χαρὰ. Ὁ Χριστιανὸς, πὸν προσοικειώνεται τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα τῆς Ἀναστάσεως καὶ γεύεται τὴν πνευμα-

ΤΗΝ ΝΥΧΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΠΕΠΛΗΡΩΤΑΙ ΦΩΤΟΣ...

Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Ἐνας ὁλόκληρος κόσμος ἀφήνει τὴ σκέψι καὶ τὴ ψυχὴ του νὰ στραφῆ καὶ πάλιν πρὸς τὴν αἰωνίαν πόλιν τοῦ Παμβασιλέως, γιὰ νὰ ζήσῃ μετὰ τὴν ἀνάμνησι τῆς μεγάλης ἡμέρας τῆς Ἀναστάσεως. Ἱεράρχαι, ποὺ ἐλευκάνθησαν εἰς τὴν σημερινὴν των ὑψηλὴν ὑπηρεσίαν τῶν νέων χωρῶν καὶ ποὺ ἐξετέλεσαν τὴν πρώτην ἱερατικὴν των θητείαν εἰς τὸ παλαιὸν Βυζάντιον καὶ ἄλλοι κληρικοὶ ποὺ ἢ λαϊκαφ μιᾶς ἐθνικῆς συμφορᾶς τοὺς διεσκόρπισε πανταχοῦ τῆς γῆς, καὶ πλῆθος ἄλλων πιστῶν, ποὺ ἐγκατέλειψαν ἀπὸ πλήρη ἀνάγκη βωμοὺς καὶ ἐστίες ἀφήνοντας ὅμως κἄτι ἀπὸ τὴν ἀκατάλυτη ψυχὴ τους ἐκεῖ παρὰ τὸν Βόσπορον, ὅλοι ξαναζοῦν τίς μέρες τοῦ θείου Δράματος καὶ τῆς θριαμβευτικῆς νίκης κατὰ τοῦ θανάτου σὲ μιὰ εὐλαβικὴ ψυχικὴ ἀνάτασι πρὸς τὸ ἱστορικὸν Φανάρι. Ἡ ἄνοιξις σκορπίζει τὴν γοητεία τῆς αὐτῆς τὴν ἐποχὴ στὴν βασιλίδα τῶν πόλεων. Καὶ οἱ νύχτες εἶναι γεμάτες μάγια καὶ ἐξωτισμὸς. Ὁ Βόσπορος καὶ πέρα ἢ Προποντίδα στέλλουν τίς ἐλαφρὲς δροσερὲς ἀναπνοὲς τους. Καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα ἀναδίνει σὲ ὀρισμένα μέρη κάποια ἀνάλαφρα μῦρα. Μοσχοβολᾷ τὸ ἀγιόκλημα ποὺ σκαρφαλώνει σὲ κάποια παληὰ κάστρα βυζαντινὰ

τικὴν ἀνάτασι, μέσα του νοιώθει μιὰν ἀνέκφραστη χαρὰ, «ἦν οὐδεὶς αἶρει ἀπ' αὐτοῦ». Ἔχει τὴν ἐσωτερικὴ καὶ βαθειὰ εἰρήνη, τὴν αἰσιόδοξο προσδοκία καὶ ἐλπίδα. Πάντοτε διαβλέπει τὴν δλοζώντανη ἄνοιξι, ποὺ κρύβεται πίσω ἀπ' τὴ βαρυχειμωνιά· τὴν ἀδιατάρακτη γαλήνη κάτω ἀπ' τὰ πελώρια κύματα τῆς τρικυμίας· τὰ γαλάζια καὶ ὀλόφωτα πλάτη τοῦρανοῦ πίσω ἀπ' τὰ μαῦρα σύννεφα· τὸ χαμόγελο τῆς ἀγάπης τοῦ οὐράνιου Πατέρα καὶ μέσα στὶς μεγαλύτερες θλίψεις.

Αὐτὴ τὴ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως πρέπει νὰ νοιώσωμε καὶ ἡμεῖς μέσα στὴ ψυχὴ μας καὶ νὰ τὴ σκορπίζωμε στοὺς ἄλλους, ὅπως οἱ μυροφόρες. Γύρω μας ἀκούονται τὰ βογγητὰ ἀπ' τὰ θύματα τῆς ἀμαρτίας, ποὺ θερίζουν σῆψι καὶ φθορά. Ἀναστενάζουν ἀπελπισμένοι ὅσοι δὲν κρατᾶνε τὴν ἄγκυρα τῆς ἐλπίδας. Πολλοὶ κλαῖνε ἀπαρηγόρητοι στὸ χεῖλος ἐνὸς νεοσκαμμένου τάφου. Ἄς πλησιάσωμε ὅλους μετὰ ἀγάπῃ καὶ ἄς τοὺς μεταδώσωμε τὴν ἰδικὴν μας χαρὰ! Ἄς τοὺς ποῦμε μετὰ ἀγάπῃ: «Ὁ Διδάσκαλος Ἀνέστη! Διὰτί εἶσθε σκνηθροποὶ καὶ λυπημένοι;»

E. Θ.

καὶ ἡ γλυσίνα - τὸ μωβοαλίμι - ἀρχίζει νὰ ἀνθίζῃ καὶ νὰ τυλίγῃ κάποια παράθυρα καὶ ἐξώστας ξυλίνων σπιτιῶν τοῦ Φαναριοῦ. Μέσα σὲ μιὰ τέτοια ἐλαφρὰ ἀρωματισμένη ἀτμόσφαιρα, ποῦ τὰ μῦρα τῆς εἶναι ἀγκαλιασμένα μὲ θρύλους, παραδόσεις καὶ συγκινήσεις βυζαντινὲς ἐθνικὲς καὶ χριστιανικὲς, κοιμᾶται τῆ νύχτα αὐτὴ τοῦ Σαββάτου πρὸς τὸ πρωτὶ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα τὸ Φανάρι καὶ ὅλη ἡ χριστιανικὴ Πόλη. Διαφορετικὲς οἱ παραδόσεις τῆς ὥρας τῆς ἀναστάσεως. Τὰ μεσάνυχτα βρίσκουν βυθισμένο σὲ σιγὴ καὶ σὲ ὕπνο τὸ χριστιανικὸ πληθυσμὸ τῆς. Ἄγρυπνοῦν μόνον ὁ χριστιανικὸς παλμὸς, τὸ φῶς τῆς καντήλας σὲ κάθε εἰκονοστάσι καὶ ἡ χριστιανικὴ ψυχὴ ἑτοιμὴ νὰ ἐκδηλωθῇ τὴν ὥρα, ποῦ θὰ γίνῃ ἡ ἀναμνηστικὴ ἀναπαράστασις τοῦ θεοῦ δράματος. Ἡ ὥρα τῆς νύχτας προχωρημένη πολὺ. Καὶ πλησιάζει ἡ ὥρα, ποῦ ἔχουν ξεκινήσει Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία τοῦ Ἰακώβου καὶ ἡ Σαλώμη, φορτωμένες μὲ ἀρώματα καὶ κατευθυνόμενες μὲ τὸ σκοτάδι τῆς νύχτας ἀκόμη στὸ μνήμα τὸ λαξευτό, ὅπου εἶχαν ἀποθέσει τὸ ἄχραντο σῶμα τοῦ Κυρίου. Καὶ καθὼς σημαίνουν τὰ ρολόγια τὶς τρεῖς τὸ πρωτὶ, ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ Φαναριοῦ καὶ τῶν ἄλλων χριστιανικῶν συνοικιῶν δονεῖται ἀπὸ χαρμόσυνες καμπανοκρουσίες. Ἕνας γενικὸς συναγεμὸς κ' οἱ δρόμοι σὲ λίγο παίρνουν μιὰ ἐξαιρετικὴ κίνησι καὶ ζωὴ. Κροτοῦν οἱ καλντιριμένοι δρόμοι, ποῦ ὀδηγοῦν πρὸς τὸ πάνσεπτο πατριαρχικὸ ναὸ, ἀπὸ βιαστικὰ βήματα εὐλαβῶν χριστιανῶν καὶ καθὼς οἱ ἤχοι τῶν κωδῶνων τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ σμίγουν μὲ τὶς μακρυνὲς χαρμόσυνες καμπανοκρουσίες τῆς Παναγίας τῆς Μουχλιώτισσας, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Ἁγιοταφικοῦ Μετοchioῦ, τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Τζιμπαλιοῦ καὶ τῶν ἄλλων γύρω ἐκκλησιῶν - εὐτυχισμένη ἡ παλῆ ἀκεῖνη ἐποχὴ τῆς χριστιανικῆς Πόλης -, ἡ νυχτερινὴ ἀκόμη ἀτμόσφαιρα γίνεται ἕνας ἐνωμένος χριστιανικὸς παλμὸς. Αὐτὸν τὸν παλμὸ τὸν ξαναζῆ στὴν συγκινητικὴ του ψυχικὴ ἀνάτασι τὴν νύχτα τοῦ Πάσχα ὄλος ὁ κόσμος, ποῦ ἀγρυπνεῖ μὲ προσευχὴ, μὲ τὶς ἀναμνήσεις τοῦ ὠραίου αὐτοῦ παρελθόντος.

* *

Πλημμυρισμένος σὲ λίγα λεπτὰ ὁ πατριαρχικὸς ναὸς. Καὶ ἐνῶ χτυποῦν ἀκόμη οἱ καμπάνες, ξεκινᾷ ἀπὸ τὰ ἰδιαιτέρα δώματά του ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης. Τὸν συνοδεύουν ὁ ἄρχων Μέγας Λογοθέτης - ποῦ δὲν ὑπάρχει πλέον οὔτε ὡς τίτλος οὔτε ὡς πρόσωπον - ὁ Μέγας ἐκκλησιάρχης καὶ προπορεύονται - ὅπως συνεχίζεται καὶ σήμερα - ὁ πρωτοσύγκελλος, οἱ ἀρχιμανδριῖτες, ὁ ἀρχιδιάκονος, οἱ λοιποὶ διάκονοι καὶ ὅλοι οἱ ἐφημέριοι τοῦ πατριαρχι-

κοῦ ναοῦ. Στὸν ναὸν θαμπόφωτισμένο ἀναγινώσκειται ἀκόμη ψιθυριστὰ σχεδὸν ὁ ἐξάψαλμος. Στὸν νάρθηκα τοῦ ναοῦ περιβάλλεται ὁ Πατριάρχης τὸν χρυσοκέντητο μακρὸ βυζαντινῆς ἐποχῆς μὴ βμανθῦα μὲ τὰ θροῦζοντα κουδούνια καί, ἐνῶ προπορεύεται ὁ ἄρχων Πριμικήριος κρατῶν ἀναμμένο τὸ βυζαντινὸ διβάμπουλο, εἰσέρχεται στὸ ναό, ἐνῶ ὁ ἄρχων Πρωτοψάλτης καὶ ὁ χορὸς καὶ κανονάρχων ψάλλει τὸ «Εἰς πολλὰ ἔτη, Δέσποτα». Ἀνεβαίνει στὸν θρόνον του, καὶ στὸ παραθρόνιο, κατὰ τὴν παράδοσι τὴν παλαιά, ἀνεβαίνει ὁ Μέγας Λογοθέτης. Καὶ ἀρχίζει ὁ δεξιὸς χορὸς μὲ τὸν πρωτοψάλτη, τὸν πρῶτο δεμέστιχο, καὶ τοὺς μικροὺς τοῦ χοροῦς νὰ ψάλλη τίς ὠδές :

Κύματι θαλάσσης τὸν κρύψαντα
πάλαι διώκτην τύραννον...

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς δευτέρας ὠδῆς ἀπὸ τὴν πλάγια ἀριστερὴ θύρα τῆς Ὁραίας πύλης ἐξέρχονται μὲ τὸ μαῦρο ράσο καὶ ἐπανωκαλύμμαχό τους οἱ συνοδικοὶ Ἀρχιερεῖς. Προπορεύεται ὁ Μέγας Ἐκκλησιάρχης καὶ ὀδηγοῦνται ἀπ' αὐτὸν στὰ συνοδικὰ στασίδια τὰ βελούδινα, ποὺ εἶναι δίπλα στὸν πατριαρχικὸ θρόνο. Ὁ κόσμος ἐξακολουθεῖ νὰ συρρέη στὸ ναό, ποὺ εἶναι φωτισμένος ἀπὸ ἐλαφρὸ φωτισμό. ἐνῶ ἡ ἀτμόσφαιρά του ἀναδίνει τὴ μυρουδιά τῆς δάφνης, ποὺ εἶναι σκορπισμένη παντοῦ ἀπὸ τὴν προηγούμενη λειτουργία τῆς πρωίας τοῦ Μεγάλου Σαββάτου. Ὅταν ἀρχίσῃ νὰ ψέλνεται ἡ τετάρτη ὠδή, οἱ συνοδικοὶ Ἀρχιερεῖς κάνουν σχῆμα ὑποκλινομένου μπροστὰ στὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη, κατὰ τὸ ἀκατάλυτο τελετουργικὸ ἔθος καὶ ὁ ἕνας κατόπιν τοῦ ἄλλου κατευθύνονται στὸ ἱερό, γιὰ νὰ περιβληθοῦν τὰ ὀλόχρυσά τους ἄμφια. Καὶ ὅταν κατόπιν ὁ ἄρχων πρωτοψάλτης ἀρχίσῃ νὰ ψάλλη τὴν ὠδή:

Θεοφανείας σου Χριστέ...

τότε ἀπὸ τὴν ἀγίαν θύραν ἐξέρχονται ὁ ἀρχιδιάκονος καὶ οἱ λοιποὶ διάκονοι καὶ παραλαμβάνουν ἀπὸ τὸν θρόνον τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη, ὁ ὁποῖος, ἐνῶ ψέλνονται τὰ τροπάρια τῆς ὠδῆς αὐτῆς, προπορευομένου τοῦ ἄρχοντος Πριμικήριου, κατευθύνεται πρὸς τὴν Ὁραία Πύλη. Πουθενὰ ἴσως ἄλλοῦ, ὅπως εἰς τὸν μεγάλο ναὸ τῆς Ὁρθοδοξίας ἡ στιγμή αὐτή, ἀπὸ τίς ὠραιότερες τοῦ τελετουργικοῦ μέρους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, δὲν ἐμφανίζει τόση μεγαλοπρέπεια καὶ ἐπιβλητικότητα. Βήματα, κινήσεις ὅλα νομίζει κανεὶς ὅτι εἶναι σταθμισμένα μὲ κάποιο ὑπολογισμό, ποὺ τηρεῖται μὲ τὴν μεγαλύτερη εὐλάβεια καὶ ἀκρίβεια. Μιὰ σύντομη μυσταγωγία μὲ συγκλονιστικὰ ὅμως ρίγη μεγάλης διαρκείας.

Μπροστά στην ώραία Πύλη ἀναμένει τὸν Πατριάρχη ὁ μέγας ἐκκλησιάρχης κρατῶν μεγάλη τρίπτυχη εἰκόνα, τὴν ὁποίαν ἀνοίγει καὶ ἀσπάζεται ὁ δεσπότης καὶ ἀρχιερεὺς καὶ ἀκολούθως εὐλογεῖ τὰ πλήθη. Σὲ λίγο κλείει ἡ Ὁραία Πύλη γιὰ νὰ περιβληθῇ εἰς τὸ ἱερὸ τὰ ἄμφιά του ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης. Ὁ φωτισμὸς τῆς ἐκκλησίας ὅλο καὶ ἐλαττώνεται, ἐνῶ οἱ πατριαρχικοὶ χοροὶ ψέλνουν τὶς καταβασίεις. Καὶ ὅταν ψέλνεται ἡ τελευταία καταβασία

Μὴ ἐποδύρου μου μῆτερ
καθορῶσα ἐν τάφῳ...

ὁ πατριαρχικὸς ναὸς σκοτίζεται ὁλότελα. Τὰ πλήθη τοῦ κόσμου κινεῦνται μέσα στὸ σκοτάδι μόλις συκρατούμενα ἀπὸ τὴν παρατεταγμένη κατὰ μῆκος τοῦ ναοῦ σειρὰν τῶν πατριαρχικῶν κλητήρων τῶν «γιασάκτσηδων». Εἶναι ἡ ἐπιβλητικὴ ὥρα τοῦ Εὐαγγελίου («Ὁψὲ Σαββάτων...»). Ἀνοίγει ἡ Ὁραία Πύλη καὶ ὁ Πατριάρχης φέρει μίαν ἀπὸ τὶς ὀλόχρυσες ἀρχιερατικὲς του στολές, περιστοιχούμενος ἀπὸ τοὺς διακόνους καὶ πλαγίως μὲ τὸν Πριμικήριον μὲ σβυσμένο τὸ φῶς τοῦ κεριοῦ τοῦ «διβάμπουλου», καλεῖ τὸ ἐκκλησίασμα νὰ λάβῃ τὸ ἀνέσπερο φῶς.

Πρῶτος ἀναβε παλαιότερα τὴν λαμπάδα τοῦ ὁ ἀρχων Μέγας Λογοθέτης, πού συνώδευε σὲ λίγο τὸν Πατριάρχη, ὅταν μετὰ τὸ ἀνάμμα τῶν κεριῶν τοῦ ἐκκλησιάσματος ἀπὸ τὸ ἰδικό του φῶς κατηθύνετο στὸν αὐλόγυρο τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ. Προπορεύονται οἱ Ἀρχιερεῖς μὲ τὰ ὀλόχρυσά ἄμφιά τους χωρὶς μίτρα ὅμως καὶ χωρὶς τὴ χρυσὴ πατερίτσα τους. Μίτρα φορεῖ μόνον ὁ προεξάρχων Πατριάρχης καὶ μόνος αὐτὸς κρατεῖ, κατὰ τὸ ἔθος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Φαναρίου, πατερίτσα. Πατριαρχικοὶ Συνοδικοὶ, Κληῆρος καὶ χοροὶ ψαλτῶν κατευθύνονται πρὸς τὸν περίβολο τῆς ἐκκλησίας. Φωτοβολεῖ ὁ αὐλόγυρος τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ μὲ τὴν κλειστὴ πόρτα πού ὡσάν νὰ λάμπη ἀκόμη περισσότερο αὐτὴ τὴν νύχτα καὶ τὴν ὥρα τὸ ἀνοίμητο φῶς τῆς καντήλας της. Τὸ Χριστὸς Ἀνέστη γεμίζει σὲ λίγο τὴν ἀτμόσφαιρα. Τὸ ψέλνει ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, τὸ ἐπαναλαμβάνουν ἐν χορῶ οἱ Συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς, συνεχίζουν οἱ χοροὶ τῶν πατριαρχικῶν ψαλτῶν καὶ μαζί των τὸ συγκεντρωμένο ἐκκλησίασμα. Καὶ οἱ πατριαρχικοὶ κώδωνες χτυποῦν βαρεῖα καὶ χαρμόσυνα. Ἀρχίζει νὰ ροδίξῃ ἡ αὐγὴ. Εἶναι ἡ ὥρα ἀκριβῶς πού οἱ μυροφόρες γυναῖκες τοῦ Εὐαγγελίου λίαν πρωτὶ πρὸ τοῦ («ἡλίου ἀνατεῖλαι»), προσῆλθον μὲ ἀρώματα διὰ νὰ ἀλείψουν τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου. Ὁ Πατριάρχης ὑπὸ τοὺς ἤχους τοῦ Χριστὸς Ἀνέστη, πού ψέλνουν οἱ Ἀρχιερεῖς, ἀρχιμανδρίται, πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι, οἱ πατριαρχικοὶ χοροὶ καὶ τὸ ἐκκλησίασμα, ἐπιστρέ-

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

**Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΓΗΡΑΤΟΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΑΣ ΧΡΕΟΣ(*)**

Ἐποχὴ ἀποκαλυπτική, ἀγαπητοί μου, εἶναι ἡ ἐποχὴ μας. Ἡ ἐπιστήμη, ἀδέσμευτη ἀπὸ οἰουσδήποτε περιορισμούς, αὐξάνει καθημερινῶς τὸν ἔλεγχό της, ἐπάνω εἰς τὰς Φυσικὰς δυνάμεις. Καὶ ἀναμφιβόλως, ἠύξησαν καὶ αὐξάνουν διαρκῶς αἱ ἀνέσεις καὶ ἡ εὐημερία τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ διαλεκτικὸς ὅμως ἀνθρώπινος νοῦς, ποῦ προχωρεῖ ἀκάθεκτος εἰς ἐπιτεύγματα, θεμελιώνει καὶ πρα-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 181 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

φει εἰς τὸν ναὸν καὶ ἀνεβαίνει στὸ θρόνον του, ἐνῶ οἱ Συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς παίρνουν θέσιν σὲ χρυσοῦς πολυθρόνες, τοποθετημένες στὸ σωλέα. Στὸ παραθρόνιο παλαιότερα χρυσοστολισμένως πάντοτε ὁ ἀρχὼν Λογοθέτης καὶ στὰ ἀντικρινὰ στασίδια ὁ ἀρχὼν Καπουκεχαγιάς — ἀξίωμα ἀνύπαρκτο πλέον — καὶ οἱ ἄλλοι ὀφφικιάλοι τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς. Καὶ ἡ πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία συνεχίζεται ἐπιβλητικὴ καὶ κατανοητικὴ. Ἀπὸ μιὰ μικρὴ χρυσῇ Σύνοψι ὁ μέγας Λογοθέτης, ἄλλοτε, ἐδιάβαζε τὸ «Πιστεύω», καὶ ἀργότερα τὸ «Πάτερ ἡμῶν». Σήμερα τὸ διαβάζει ἄλλος ὀφφικιάλος. Καὶ σὲ λίγο τελειώνει ἡ λειτουργία μὲ τὴν θεία Μετάληψι καὶ μὲ τὴν ἀνάγνωσι τῆς εὐχῆς τοῦ Χρυσοστόμου. Ἡ ὥρα αὐτὴ, ποῦ μὲ κλεισμένη τὴν Ὁραία Πύλη ὁ Πατριάρχης μεταλαμβάνει τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς συλλειτουργοῦντας Κληρικοὺς μαζὶ μὲ τὴν νοερὴ ἀναπαράστασι τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου εἰς τὴν σκέψι τοῦ πιστοῦ ἀναβιώνει καὶ τὴν ἐποχὴ τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Ὁ αὐτοκράτωρ προσήρχετο καὶ μετελάμβανε τῶν Ἀρχράτων Μυστηρίων καὶ μαζὶ μὲ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» τὸ ἐκκλησίασμα ἐψιθύριζε: «Κύριε, σῶσον τὸν Βασιλέα ἡμῶν». Οἱ καιροὶ ἐπέρασαν. Ἡ μεγάλη ὥστόσο πατριαρχικὴ λειτουργία τῆς νύχτας τῆς Ἀναστάσεως συγκρατεῖ εἰς τὴν ψυχὴ ὅλο τὸ ἑλληνοχριστιανικὸν παρελθὸν μὲ τὴν μεγάλην ἀκτινοβολία του, ποῦ εἶναι ὅλο φῶς ὡσάν τὸ φῶς τῆς ἀναστασίμου ὡδῆς.

Τὰ πάντα πεπλήρωται φωτός... Καὶ ἡ σκέψις καὶ ἡ ζωὴ μας καὶ οἱ ψυχές μας.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

γματοποιεῖ εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἓνα πολιτισμόν, πού τὸν χαρακτηρίζει ὑπερτροφία τῆς ὕλικῆς δυνάμεως καὶ ἀτροφία τῆς ψυχικῆς καλλιέργειας.

Διότι εἶναι σκληρός, ψυχρός, ὑπολογιστικός. Καὶ εἶναι βέβαιον ἀτυχῶς, ὅτι ἀποξηραίνει τὸ συναίσθημα, καλλιεργεῖ τὸν ὠφελιμισμὸν, ἀφήνει ἀτιθάσσευτον τὸν ἀτομισμὸν, σαρώνει τὴν ποιοτικὴν ἀρετὴν, καὶ κινδυνεύει νὰ μεταβάλλῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς ἓνα ἐπιστημονικὸν βάρβαρον.

Καὶ εἶδομεν, εἰς τοὺς Χριστιανικοὺς μας αὐτοὺς καιροὺς, νὰ διαπράττωνται μὲ ψύχραιμην διάθεσιν ἐγκλήματα τόσον φρικιαστικά, πού δὲν τὰ συνέλαβεν ἡ μεγαλοφυῆς φαντασία τοῦ Δάντη, ὅταν περιέγραφε τὰ ἐρέβη καὶ τὰ μαρτύρια τῆς Κολάσεως του.

Καὶ σκέπτεται μοιραίως κανεὶς, μήπως τὸ ἀφηνιάσαν πνεῦμα τῆς Προόδου χρειάζεται κάποιαν ἀνάπαυσιν, καὶ κάποιαν ἡρεμίαν, διὰ νὰ ἠμπορέσῃ ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἄνθρωπος ν' ἀφομοιώσῃ μέσα του εἰς ψυχικὸν αἷμα, καὶ εἰς ψυχικὴν προκοπὴν, τὰς καταπληκτικὰς ὕλικὰς κατακτήσεις του!

Καὶ ὅμως. "Οχι μόνον δὲν συμβαίνει τοῦτο. Ἄλλὰ τὸ ἐναντίον! Καὶ μὲ Προμηθεϊκὴν αὐτόχρημα τὴν ὁρμὴν του ὁ ἄνθρωπος ἐτοιμάζεται πυρετωδῶς νὰ σπάσῃ καὶ νὰ συντρίψῃ τὰ γήινα δεσμά του. Νὰ ὁρμήσῃ πρὸς τὸ ἀχανές. Καὶ νὰ κατακτήσῃ τὸ σιωπηλὸν Ἄπειρον! Καὶ ἡ Ἐπιστήμη μελετᾷ ἤδη τὰ διαστημὸ πλοια, πού θὰ μᾶς ταξιδεύουν πρὸς τὴν Σελήνην καὶ πρὸς τὸν Ἄρην. Ὁραματίζεται τὴν κατασκευὴν τεχνητοῦ δορυφόρου τῆς Γῆς. Καὶ γενικῶς ἡ κατάκτησις τοῦ ἀπεράντου χώρου τοῦ μικροκόσμου καὶ τοῦ μακροκόσμου προκαλεῖ ἓνα πυρετικὸν ἄγχος εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν.

Καὶ ἐρωτοῦν πολλοί, μήπως ἄραγε ὁ ἄνθρωπος μετασχηματίζεται εἰς Ἐωσφόρον, καὶ ζητῶν νὰ ἐπε-

κτείνῃ τὸν ἔλεγχόν του εἰς ὅλας τὰς δυνάμεις τοῦ Σύμπαντος, ἐπιχειρεῖ νὰ ὁμοιάσῃ πρὸς τὸν Θεόν;

Οἱ μεγάλοι ἐρευνηταί, καὶ οἱ μεγαλοφυεῖς Ἐπιστήμονες φρίσσουν ἀληθῶς πρὸ τῆς ἰδέας αὐτῆς, καὶ φοβοῦνται ὅτι ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγον, δὲν θὰ εἶναι πλέον ἱκανὸς νὰ χαλιναγωγῆσῃ τὰς ἐκπληκτικὰς δυνάμεις ποῦ δημιουργεῖ, καὶ τὰς ἐξαπολύει ἐπάνω εἰς τὸν πλανήτην μας, ὅπως τὰ φοβερὰ ἐκεῖνα τελώνια τῶν Μύθων.

Μεταξὺ δὲ τῶν κατακτῆσεων, τὰς ὁποίας σπεύδει νὰ πραγματοποιήσῃ ἡ Ἐπιστήμη, εἶναι, ὅπως προείπαμεν, καὶ ὁ διπλασιασμὸς τῆς χρονικῆς διαρκείας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

Ἄλλὰ παράτασις τοῦ ὁρίου τῆς ζωῆς, σημαίνει ταυτοχρόνως καὶ αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ. Μοιραίως δὲ καὶ ἀναποτρέπτως, μεγαλυτέραν ἀκόμη στενότητα χώρου καὶ κλήρου, διὰ τὴν παραγωγὴν τῶν ἀγαθῶν. Καὶ παραλλήλως, πολὺ δυσκολώτερον τὸ πρόβλημα τῆς κατανομῆς των. Κατ' ἀκολουθίαν δέ, δυσχερεστέραν καὶ τὴν εἰρηνικὴν συβίωσιν τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ ἂν εἰς τὰς ἡμέρας μας αὐτάς, καὶ μὲ τὴν ἀνετην σχετικῶς κατάστασιν ποῦ ἐπικρατεῖ σήμερον, εἶδαμεν τὴν τροχίαν τῆς Γῆς μας νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸν ἄστερισμὸν τοῦ Κάιν. Τὴν πείναν καὶ τὸν ἀθλιότητα νὰ μετουσιώνωνται εἰς ἐκρηκτικὰς δυνάμεις. Καὶ νὰ μεταβάλλεται ὁ κόσμος μας αὐτὸς εἰς ταυρομαχικὸν στίβον, ὅπου χωρὶς ἔλεος συνεκρούσθησαν τὰ ἀντιμαχόμενα συμφέροντα, ἀγωνιζόμενα νὰ ἀλληλοεξοντωθοῦν... Θέλω νὰ σᾶς ἐρωτήσω, εἰ ἄραγε πρόκειται νὰ γίνῃ αὐρίον;

*

Καὶ ποία εἶναι λοιπὸν ἡ δύναμις ἐκεῖνη, ποῦ θὰ κατορθώσῃ νὰ συγκρατήσῃ, διὰ νὰ μὴ ἐκσπάσῃ τὸ ἀδελφοκτόνον καὶ παμπάλαιον, ὅπως ἡ Γῆ μας αὐτή, μῦσος, καὶ νὰ ἐξαφανίσῃ τὸν Πολιτισμὸν μας;

Μήπως ὁ ἀτομισμὸς, ἡ σκληρότης, καὶ ἡ ἀδικία;

Ἡ μήπως ἡ ἀκόρεστη ἀπληστία, καὶ ἡ ἀδιαφορία τῆς κοινωνίας διὰ τὴν δυστυχίαν; Μόνον, ὅποιος, ἀγαπητοί μου, εἰς τὸν δρόμον τῆς ζωῆς του, τοῦ συνέβη νὰ κτυπηθῆ ἀδίκως ἀπὸ τὴν ἀτυχίαν, μόνον αὐτὸς ἡμπορεῖ νὰ κρίνῃ, τί σημαίνει ἡ ἀδιαφορία τοῦ κόσμου ἀπέναντι τῆς συμφορᾶς!

Καὶ μόνος ἐκεῖνος εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐννοήσῃ πόσον ἀπροσμέτρητη εἶναι ἡ πικρία τοῦ ἀπομάχου καὶ Γέροντος Συνταξιούχου, ὅταν βλέπῃ νὰ τὸν μεταχειρίζονται, ὅπως εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν οἱ ἀγροῖκοι τοὺς ἵππους τῶν Ταχυδρομικῶν ἀμαξῶν. Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ τὴν σύρουν, τοὺς παρεῖχαν κάποιαν λιτὴν τροφήν, καὶ τοὺς ἐκέντριζαν μὲ προτροπὰς τὴν φιλοτιμίαν τους. Ὅταν ὅμως πλέον ἀπὸ τὸ γῆρας καὶ ἀπὸ τὰς ταλαιπωρίας, τοὺς ἐγκατέλειπαν αἱ δυνάμεις των, τοὺς ἀπεζεύγνυαν. Καὶ τοὺς ἄφηναν ν' ἀποθάνουν ἀπὸ τὴν πείναν. Καὶ νὰ γίνουιν βορὰ τῶν ὀρνέων.

*

Ἡ σωτηρία τοῦ Κόσμου καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ μας, ἀγαπητοί μου, πιστεύω ἀκραδάντως, ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν παράλληλην καλλιέργειαν τοῦ νοῦ καὶ τοῦ συναισθήματός μας!

Μόνον, ὅταν μάθωμεν νὰ εἴμεθα εὐαίσθητοι, εὐσπλαγγητικοί, ἡμεροί, δίκαιοι, καὶ ἀγαθοὶ τὴν καρδίαν. Μόνον, ὅταν ἐκτιμῶμεν μὲ ὀρθὸν μέτρον τὰ γήινα ἀγαθὰ, καὶ παύσῃ νὰ μᾶς μεθᾶ, καὶ νὰ μᾶς κάμνη σκληροτραχήλους καὶ παρανοϊκοὺς ὁ Πλοῦτος καὶ ἡ Δύναμις. Μόνον, ὅταν δὲν λησμονῶμεν, ὅτι τὸ φαινόμενον τῆς ζωῆς μας εἶναι βασικῶς τραγικόν. Καὶ ὅτι κοινὴ εἶναι ἡ Μοῖρά μας. Καὶ μόνον, ὅταν θὰ πάρωμεν ὡς ὀδηγητικόν μας ἄστρον τὸ «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους τοῦ Χριστοῦ μας.» Τότε, ὄχι μόνον θ' ἀπαλύνωμεν, καὶ θὰ κάνωμεν ἀνεκτὸν τὸν τραχὺν ἀγῶνα τῆς ζωῆς μας αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ θὰ τὴν ἐξωραϊσῶμεν!

Καὶ πιστεύω ἀκραδάντως, καὶ μὲ ὅλην τὴν δύναμιν

τῆς ψυχῆς μου, ὅτι ὅταν ἡ προστασία τοῦ Γήρατος γίνῃ Συνείδησις ὄλων μας, καὶ χρέος μας ἠθικόν, ἐπιτακτικόν καὶ ἀπαραβάτον. Καὶ ὅταν ὁ καθένας μας γνωρίζῃ, ὅτι ἡ δύσις τῆς ζωῆς του θὰ εἶναι ἡρεμος, ἄλυπος καὶ ἐξίσου ὠραία, ὅπως καὶ ἡ ἀνατολή της, τὸ βίωμα τοῦτο θ' ἀποτελέσῃ τὴν εὐτυχεστέραν τῶν τῶσιν τοῦ κοινωνικοῦ ἐνστίκτου. Καὶ τὴν πληρεστέραν κατοχύρωσιν τῆς γαλήνης καὶ τῆς ἡρεμίας μας.

«Ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα καὶ εἰρηνικά» εὐχεται καθημερινῶς τὰ τέλη τῆς ζωῆς μας ἡ Ἐκκλησία μας.

Ἄς ἔχωμεν ὅμως ὑπ' ὄψιν μας, ὅτι ὅπως λέγει ὁ Δοστογιέφσκι, «ὁ κόσμος δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἀνοικοδομηθῇ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ λογικοῦ μας μόνον.. Ὅσονδῆποτε καὶ ἂν ὀργανώνεται μὲ δικαιοσύνην, ἐὰν ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸ «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους» τοῦ Εὐαγγελίου, θὰ καταλήξῃ νὰ πνιγῇ εἰς τὸ αἷμά του...».

Ἄς γίνῃ λοιπὸν Συνείδησίς μας ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν προσωπικότητα. Καὶ ἡ προστασία τοῦ Γήρατος, ἐσώτατον βίωμά μας. Καὶ πνοή μας. Καὶ κατηγορηματικὴ προσταγὴ τοῦ Χριστιανικοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ μας χρέους. Ἄμεσος ἀνταπόκρισις θὰ εἶναι ὁ ἐξευγενισμὸς τῆς ζωῆς. Ἡ εὐπρέπεια εἰς τὰς σχέσεις μας. Καὶ ἡ ἀνθοφορία ἀκόμη τῆς Τέχνης. Διότι καταφρόνησις τοῦ Γήρατος, τίποτα ἄλλο δὲν σημαίνει, εἰμὴ ἀπολίθωσιν τῆς ψυχῆς...

*

Ἦρχισαμεν μὲ ἓνα ἀνέκδοτον. Καὶ θὰ καταλήξωμεν μὲ μίαν Παράδοσιν, πού εἶναι ἀπὸ τὰς εὐγενικωτέρας καὶ ὠραιότερας τοῦ θαυμασίου λαοῦ μας.

Κατὰ τὴν Παράδοσιν αὐτὴν, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ καθυπέταξεν ὀλόκληρον τὸν Κόσμον, ἐξεστράτευσε καὶ ἐναντίον τῆς χώρας τῶν Ἀθανάτων!

Ἄφοῦ λοιπὸν ἐπέρασεν ἀπεράντους ἐρήμους, ἀνέπλευσεν ὀρηκτικούς ποταμούς, καὶ ὑπερεπήδησεν ὑψηλὰ καὶ αἰωνίως χιονοσκεπῇ βουνά, εἰσῆλθεν εἰς τὴν περιο-

χὴν τοῦ ζόφου καὶ τοῦ σκότους, καὶ ἀφοῦ διέσχισε καὶ αὐτήν, ἔφθασεν εἰς τὰ σύνορα τῆς φωτεινῆς χώρας τῶν Ἀθανάτων. Τότε ὅμως οἱ Ἀθάνατοι, ἔστειλαν πρὸς τὸν μέγαν ἐκεῖνον Βασιλέα μας ἀπεσταλμένους, οἱ ὁποῖοι τὸν προϋπήνησαν, καὶ τὸν ἔπεισαν νὰ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν χώραν των, ἀντὶ καταβολῆς φόρου, ὑπὸ τὴν μορφήν ἐνὸς πολυτίμου λίθου.

Ὁ λίθος αὐτός, κατὰ τὴν Παράδοσιν πάντοτε, ἦτο πανόμοιος πρὸς ἀνθρώπινον μάτι. Ἐκάλεσε λοιπὸν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ὅλους τοὺς σοφοὺς τοῦ Βασιλείου του, καὶ τοὺς ἐζήτησε νὰ τοῦ ἐξηγήσουν ποία ἦτο ἡ σημασία τοῦ λίθου αὐτοῦ. Κανεῖς ὅμως δὲν ἦτο εἰς θέσιν ν' ἀπαντήσῃ. Καὶ μόνον ὁ Ἀριστοτέλης κατώρθωσε νὰ δώσῃ τὴν ἐρμηνείαν του.

Πρὸς τοῦτο ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον νὰ συγκεντρώσῃ ὅλον τὸν ἀμύθητον χρυσόν, καὶ ὅλα τὰ τιμαλφῆ τῆς ἀπέραντης Αὐτοκρατορίας του. Καὶ ὅταν αὐτὸ ἐπραγματοποιήθη, διέταξε νὰ κατασκευάσουν καὶ νὰ τοῦ προσκομίσουν μίαν τεραστίαν πλάστιγγα. Καὶ τότε, εἰς μὲν τὸν ἕνα τῆς ζυγόν, ἔδωκε ἐντολήν νὰ τοποθετήσουν ὅλους τοὺς θησαυρούς, πού εἶχαν συγκεντρωθῆ. Εἰς δὲ τὸν ἄλλον, τὸ δῶρον τῶν Ἀθανάτων. Τὸν μικρὸν ἐκεῖνον ὀφθαλμόν. Καὶ πρὸς μεγίστην ἐκπληξιν ὅλων, ὁ μικρὸς ἐκεῖνος λίθος, ἐβάρυνε περισσότερον ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς ἐκείνους.

Διέταξε κατόπιν ὁ Ἀριστοτέλης νὰ τοὺς ἀφαιρέσουν ἀπὸ τὴν πλάστιγγα. Καὶ εἰς τὴν θέσιν τῶν θησαυρῶν ἐτοποθέτησεν ἕνα ἐλάχιστον πτερόν. Ἐσκυψε δὲ εἰς τὴν Γῆν, ἐπῆρεν ὀλίγον χῶμα τῆς, καὶ μὲ αὐτὸ ἐκάλυψε τὸν πολυτίμον λίθον. Καὶ τότε, πρὸς μεγαλυτέραν ἀκόμη ἐκπληξιν ὅλων, τὸ ἐλάχιστον ἐκεῖνο πτερόν, ἐκλίνε τὴν πλάστιγγα πρὸς τὸ μέρος του. Καὶ ἦτο φανερόν, ὅτι ἐβάρυνε περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἀμυθήτους ἐκείνους Θησαυροὺς.....

Ὁ συμβολισμὸς τῆς Παραδόσεως εἶναι ὑπέροχος. Τὸ δῶρον, πού ἐδόθηκεν ἀπὸ τοὺς Ἀθανάτους εἰς τὸν Κοσμοκράτορα Βασιλέα μας, ὑπὸ τὴν μορφήν φωταυγοῦς ἀνθρωπίνου ὀφθαλμοῦ, ὑπονοεῖ προφανῶς τὸν ἀσύγκριτον Ἑλληνικὸν Πολιτισμὸν καὶ τὴν Ἑλληνοχριστιανικὴν ἰδέαν, ἀπέναντι τῶν ὁποίων εἶναι ἀδύνατον ν' ἀντιμετρηθοῦν, καὶ καμμίαν ἀξίαν δὲν ἔχουν ὅλοι οἱ θησαυροὶ τῆς Γῆς. Καὶ τὸ ὀλίγον χῶμα, πού ἔκαμε νὰ ἐξευτελισθῇ ἡ ἐκπληκτικὴ δύναμις τοῦ Οὐρανίου ἐκείνου λίθου, δὲν ὑποσημαίνει τίποτα ἄλλο, παρὰ τὰς εὐτελεῖς σκέψεις, τὰ ταπεινὰ καὶ χαμαιπετῆ συναισθήματα, καὶ τοὺς χυδαίους ὠφελιμιστικoὺς ὑπολογισμοὺς, πού ὅταν —κακῇ Μοῖρᾳ—συμβῇ νὰ ἐπικρατήσουν εἰς τὸ Ἔθνος μας, ἐκμηδενίζουν ἐντελῶς τὴν θαυματοποιὸν δύναμιν τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς.

*

Πνευματικὴ, ἀγαπητοί μου, εἶναι ἡ πορεία τῆς ζωῆς. Καὶ τὸ πνεῦμα τὸ Ἑλληνικὸν ὁ μέγας ζωογόνος Ἥλιος, πού τὴν φωτίζει. Ὅλοι οἱ λαοὶ τριγύρω μας, ὅλα τὰ Ἔθνη, καὶ ὅλοι οἱ Πολιτισμοὶ θεμέλιον ἔχουν τὸν Ἑλληνικὸν στοχασμὸν, καὶ καταλάμπονται ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς μεγαλοφυΐας του, καὶ τῆς ἠθικῆς του. Ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα μας, ὡσάν εἰς τὰ μεσόμφαλα τῆς Γῆς, κατέφθασαν, ἐζυμώθησαν καὶ ἀνεκαμινεύθησαν, κατὰ καιροὺς αἱ διάφοροι Ἰδέαι. Καὶ ἀπὸ ἐδῶ, χειραγωγούμεναι ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν μας ψυχὴν, ἐγκατεστάθησαν κατόπιν εἰς τὸ πνευματικὸν Πάνθεον τῆς Οἰκουμένης. Καὶ τὸν Θεόν, πού λατρεύει σήμερον ὁ Κόσμος, ἡμεῖς τὸν ἐδώσαμεν. Μοῖρα μας τραγικὴ εἶναι ἡ Μοῖρα του. Νὰ σταυρούμεθα. Καὶ νὰ σπείρωμεν, διὰ νὰ θερίζουν ἄλλοι. Πολιτικὴ, φιλοσοφία, ἠθικὴ, διδάγματα, γνῶμαι, ρῆτραι, ὅροι ζωῆς, ὅροι πράξεως, ὅροι λατρείας, δι' ἡμῶν ἐδόθησαν. Καὶ ἐπὶ τρεῖς χιλιάδας τώρα ἔτη καὶ μὲ τὰς πτώσεις μας ἀκόμη, ἡμεῖς εἴμεθα, εἴτε τὸ θέλουν, εἴτε δὲν τὸ θέλουν, ἡ πρισμα-

ΤΑ ΦΟΡΕΜΑΤΑ ΜΑΣ

Μὲ τὸ χρῶμα ἐπίσης τῶν φορεμάτων μας ἐκφράζομε, κάθε φοράν, καὶ τὴν ψυχικὴν μας διάθεσιν. Εἴτε χαρούμενη εἶναι, εἴτε καὶ λυπημένη. Καὶ ἡ μὲν θλίψις προτιμᾷ τὸ μαῦρο. Ἐνῶ ἡ χαρὰ διαλέγει τ' ἀνοικτὰ χρώματα. Καὶ γι' αὐτὸ, σὰν ἔχωμε τὴν κατοχυριὰ νὰ χάσωμε κάποιον ἀγαπημένον μας, τυλιγόμεσθε στὰ μαῦρα. Κι' αὐτὸ φανερώνει κατὰ κάποιο τρόπο, ὅτι τρέφομε τὸν θάνατον, καὶ τὸν λογιάζομε—κατὰ δάθος—σὰν ἕναν ἐξαφανισμὸν καὶ σὰν μιὰ κατάρρευση τοῦ συνειδητοῦ μας ἐγώ!

Ἡ ἅγια μας ὁμῶς Ἐκκλησία, ποῦ διδάσκει ὅτι γιὰ τὸν ἀληθινὸν χριστιανὸν ὁ θάνατος δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ μιὰ ἀπλὴν μετάστασις σ' ἕναν ἄλλο κόσμον φωτεινότεον καὶ καλύτερον, ἐπιβάλλει, μὲ τὸ τυπικὸν τῆς, στοὺς ἱερεῖς νὰ φοροῦν ἄσπρα φελλόβνια στὶς πένθιμες ἡμέρας τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος. Γιατί, σύμφωνα μὲ τὴν ἅγια μας πίστιν, ὁ θάνατος εἶναι μιὰ προσωρινὴ ἀχρήστευσις τοῦ σώματός μας ὡς ὄργανου τοῦ πνεύματος, ποῦ μὲ τὸ θάνατον λυτρώνεται ἀπὸ τὴν σωματικὴν του φυλακὴν καὶ φτερουγίζει πρὸς τὴν ἀμφωτὴν αἰωνίαν ζωὴν. Γιὰ τὸν ἴδιον λόγον καὶ οἱ Κινέζοι φοροῦν στὸ πένθος τοὺς ἄσπρα. Γιατί τὸ λευκὸ συμβολίζει τὴν φωτεινὴν ἡμερίαν καὶ τὴν μακαριότητα, ποῦ χαίρονται οἱ νεκροί...

*

Οἱ ἀρχαῖοί μας πρόγονοι, ποῦ εἶχανε πολὺ περισσότερον ἀπὸ ἐμᾶς ἀνεπτυγμένη καὶ καλλιεργημένη τὴν αἰσθητικὴν τους

τῶσις τοῦ θείου πνεύματος ἐπὶ τῆς Γῆς. Τὸ δῶρον τῶν Ἀθανάτων πρὸς τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον. Καὶ ὁ ἀνεκτίμητος ἐκεῖνος μικρὸς, καὶ ὑπὸ μορφὴν ὀφθαλμοῦ, λίθος τὸν ὁποῖον τοῦ ἐχάρισαν..

Καὶ θὰ εἶναι προφανῶς ἀπόδειξις σκοτασμοῦ καὶ ζοφώσεως τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ, ἐὰν δὲν διακρίνωμεν καθαρὰ, ὅτι ἡ Προστασία τοῦ Γῆρατος, ἀποτελεῖ τὸ πρῶτιστον Ἠθικόν, Κοινωνικόν, καὶ Ἐθνικόν μας χρέος.

Διότι, ὅπως εἶπεν ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ, ὁ Πολιτισμὸς στηρίζεται ἐπάνω εἰς δύο τρισαγίους στύλους. Τὸν σεβασμὸν πρὸς τὸ Γῆρας. Καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸ παιδί.

21-1-55

ΘΕΟΔ. Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ἀντίληψη, καὶ ἤξεραν πῶς μὲ τὰ χρώματα ἐκφράζονται οἱ ψυχικὲς καταστάσεις, ὄχι μονάχα ἐφοροῦσαν ἀνοιχτόχρωμα φορέματα, ἀλλὰ κ' ἐχρωμάτιζαν τ' ἀετώματα τῶν ναῶν τοὺς καὶ αὐτὰ ἀκόμα τὰ ἀγάλματά τους, μὲ διάφορους ὠραίους χρωματισμούς. Ἡ τέχνη ὁμως τότε δὲν ἦτανε, ὅπως σήμερα, ἓνα διακοσμητικὸ ἀπλῶς στοιχεῖο τῆς ζωῆς. Ἄλλὰ οὐσία. Καὶ χυμὸς. Καὶ τὸ κυριώτερο μορφωτικὸ καὶ δημιουργικὸ τοῦ ὄργανο. Καὶ γι' αὐτό, στὴ χρησιμοθηρικὴ καὶ πεζὴν αὐτὴν ἐποχὴν μᾶς εἶναι γιὰ πολλοὺς ἀκατανόητη καὶ ἀπαράδεκτη ἡ πολιτικὴ ἐνέργεια τοῦ Περικλῆ, ποὺ ἐδαπάνησε τεράστια ποσά, γιὰ νὰ στολίσῃ καὶ νὰ ἐξωραΐσῃ τὴν Ἀκρόπολη. Ἐκεῖνος ὁμως τὸ ἐπίστευε αὐτὸ σὰν ὑποχρέωση καὶ σὰν καθήκον τῆς Πολιτείας. Γιατί, ὅπως μᾶς τὸ διακηρύσσει στὸν περίφημον ἐπιτάφιό του ἡ θεὰ τοὺς ἐψυχαγωγούσε κ' ἐφρονημάτιζε τὸν πολίτη, καὶ ὅπως λέει, «τὸ λυπηρὸν τῆς διανοίας ἐκκρούει...».

*

Γιὰ τὸν ἴδιον ἐπίσης λόγῳ οἱ ἀμεσώτεροι πρόγονοὶ μᾶς τὸν περασμένο αἰῶνα, ἐντύνονταν πολὺ καλαισθητικώτερα ἀπὸ ἐμᾶς σήμερα. Ἴσως γιὰτὶ ἐκεῖνοι ἦσαν σ' ἀμεσώτερην ἐπαφὴν μὲ τὴ θαυμαστὴ Ἑλληνικὴ Φύση. Καὶ τὴν ἔβλεπαν πόσο τῆς ἀρέσει νὰ στολίζεται μ' ἐξαίσια πλουμῖδια. Νὰ ντύνεται μὲ χίλια δυὸ λουλούδια. Καὶ νὰ κολυμπᾷ μέσα σ' ἓναν Ὠκεανὸν ἀνείπωτης χρωματικῆς ἀρμονίας. Κ' ἔτσι, ἐπαραδειγματίζονταν κ' αὐτοί. Καὶ τόσον οἱ νησιώτικες φορεσιές, ὅσον καὶ οἱ Ρουμελιώτικες καὶ Μωραΐτικες, καὶ μὲ τίς χιονάτες καὶ πολύπτυχες φουστανέλλες, καὶ μὲ τὰ χρυσοπλούμιστα γιλέκια καὶ τῆς φέρμελες, ἦσαν χαρὰ καὶ πανηγύρι τῶν ματιῶν.

Ἐξεχωριστὴν ἐπίσης ὑποβλητικότητα κί' ὁμορφιὰν εἶχανε τότε καὶ οἱ φορεσιές τῶν γυναικῶν, καὶ ἦτανε θαῦμα αἰσθητικῆς ἔμπνευσης καὶ φροντίδος καὶ ἀπέπνεαν μιὰν ἀνοιξιάτικην χαρμονίαν, ὅπως τὸ δλέπομε, σὲ κάθε πανηγυρικὴ τοὺς ἐπίδειξη ἀπὸ τὸ Λύκειο τῶν Ἑλληνίδων.

*

Δυστυχῶς ὁμως καὶ σ' αὐτό, ὅπως σ' ὅλα τ' ἄλλα φανερώματα μᾶς, ἐφραγγέψαμε πολὺ γρήγορα. Καὶ τὸ μὲν γυναικεῖο ντύσιμο, τὸ κανονίζει σήμερα ἡ μόδα, ποὺ μᾶς ἔρχεται ἀπέξω. Τὰ δὲ ἀνδρικὰ φορέματα, εἶναι αὐτὰ τ' ἄχαρα σουραύλια ποὺ φοροῦμε ὅλοι μᾶς, καὶ ποὺ δὲν ἔχουνε κανένα πνευματικὸν ἀέρα. Εἶναι δὲ—καὶ κατὰ κανόνα—σχεδὸν σκουρόχρωμα. Καὶ ὄχι μόνον τὰ ἐπίσημα φορέματα εἶναι μαῦρα. Ἀλλὰ καὶ ὅσοι εἶναι κάπως περασμένοι στὴν ἡλικίαν, ντύνονται μὲ ὕφασμα ἀπὸ μουντὰ χρώματα. Σὰν νὰ θέλουν νὰ φανερώσουν μ' αὐτό, ὅτι μαζὶ μὲ τὴν

νεότητά τους, ἐφετερούγισε καὶ ἡ χαρὰ καὶ ἡ αἰσιόδοξη ἀνοικτο-
καρδωσύνη ἀπὸ τὴν ψυχὴ τους.

Ἄς προσέχωμε λοιπὸν τὴν περιβολὴ μας. Κι' ἄς μὴ νομί-
ζωμε τὸ ντύσιμό μας ὡς μιά ἀδιάφορη καὶ ἀσήμαντη λεπτομέ-
ρεια. Οἱ ἄνθρωποι μᾶς κρίνουν, ὅπως μᾶς βλέπουν. Κ' ἕνα ἀπο-
κρουστικὸ καὶ ἀκαλαίσθητο ντύσιμο δὲν εἶναι μονάχα μιά ἀσχή-
μια. Ἄλλὰ εἶναι καὶ σημάδι μακραζιάρικης καὶ ἀναιμης ψυχῆς.
Ἐνῷ πρέπει κάθε μας στιγμή νὰ τὴ χαιρώμαστε. Καὶ νὰ τὴν
ἀξιοποιοῦμε. Καὶ νᾶναι γιὰ μᾶς πηγὴ δύναμης καὶ γόνιμης δρα-
στηριότητος. Γιατί ἔτσι μονάχα ἤμποροῦμε νὰ κάνωμε καὶ τὴ
ζωὴ μας πνευματικώτερη

*

Ἄρκετὰ ὅμως εἶπαμε γι' αὐτό. Κι' ἄς ἔλθωμε τώρα σ' ἕνα
ἄλλο σχετικὸ θέμα. Στὴν τάση δηλαδὴ ποὺ ἔχουμε σήμερα οἱ γυ-
ναῖκες νὰ ντύνονται ἀνδρικά.

Τὸ πρᾶγμα βέβαια αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ δὲν εἶναι κακὸ. Οὔτε
καὶ κανένα ἐγκλημα. Διευκολύνει μάλιστα, κατὰ κάποιον τρόπο,
τὸ βάδισμα καὶ τὴν κίνηση τῆς γυναίκας. Καὶ ἰδίως σ' ἐκδρομὲς
στὴν ὑπαιθρο. Τὸ κοινὸν ὅμως αἴσθημα τὸ ἀποκρούει. Γιατί ἡ γυ-
ναῖκα πρέπει νὰ μένη γυναῖκα σ' ὅλες της τὶς ἐκδηλώσεις.

Καὶ τὸ λαϊκὸ αὐτὸ συναίσθημα θρῖσκω πῶς ἔχει βασιμότητα.
Γιατί ἄλλη εἶναι ἡ φύση τοῦ ἀνδρός. Καὶ ἄλλη, ὅπως διόλου,
τῆς γυναίκας. Ὁ ἀνδρας εἶναι—καὶ πρέπει νὰ εἶναι—ἰσχυρὸς
καὶ δημιουργικὸς. Καὶ νάχη γερὰ καὶ δουλευτάρικα χέρια, ποὺ
νὰ μποροῦν νὰ ζυμώσουν καὶ νὰ δώσουν σχῆμα καὶ μορφή στὸν
πηλὸ τῆς ζωῆς. Δὲν εἶναι ἀνδρας ἀληθινὸς ἐκεῖνος, ποὺ δὲν μά-
χεται γιὰ νὰπραγματοποιήσῃ μιὰν ἀποστολὴ καὶ μιὰ κλήση στὸν
κόσμό μας αὐτόν, ἐνεργοποιώντας ἀκατάπαυστα τὰ χαρίσματα
ποὺ ἐπῆρεν ἀπὸ τὸ Θεό. Μόνον ἔτσι γίνεται «συνεργός» του,
ὅπως μᾶς διδάσκει ὁ θεὸς Παῦλος. Καὶ μόνον ἔτσι ἀνθίξει ἡ θεία
εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνοφθαλμίζεται τ' ὄνειρο στὴ σάρκα τοῦ
κόσμου. Καὶ ἀνηφορίζει πρὸς τὶς κορυφὲς καὶ πνευματοποιεῖται
διαρκῶς ἡ ζωὴ μας αὐτή. Γι' αὐτὸ καὶ τὸν ἔπλασεν ὁ Δημιουργ-
γὸς ἀνθεκτικώτερο καὶ τολμηρότερο καὶ τραχύτερο.

*

Ἡ γυναῖκα ὅμως ἔχει καὶ τὸ σωματικὸ καὶ τὸν ψυχικὸ της
ὄργανισμό λεπτότερο καὶ εὐαίσθητότερο. Δὲν εἶναι πλασμένη γιὰ
τὸ ἀλέτρι καὶ γιὰ τὸ ἡνί. Παρὰ γιὰ τὸ δοτάνισμα μονάχα. Ὁ ἰδρω-
τας ὁ ἀνδρικός πρέπει ν' ἀπαλύνη τὸ χῶμα τῆς Γῆς. Καὶ ἀπο-
στολὴ τῆς γυναίκας εἶναι νὰ παραστέκη τὸν ἀνδρα καὶ νὰ τὸν

βοηθῆ. Καὶ νὰ κάνῃ μὲ τὴν τρυφερότητά της νὰ γίνετι μουσικὸς ἤχος τὸ ἀγκομαχητό του, καὶ νὰ γεμίξῃ τὴν Πλάση.

Ὅ,τι καὶ νὰ λένε, ἡ μεγάλη δύναμη τῆς γυναίκας βρῖσκαται στὴν ἀδυναμία της. Καὶ ἡ σφαῖρα τῆς ἀκτινοβολίας της εἶναι ἡ τρυφερότητα καὶ ἡ ἀγάπη, σ' ὅλες της τῆς μορφές. Μὲ τὴν ἀγάπη της δὲ αὐτὴν ἀσκεῖ ἀπεριόριστὴν ἐξουσίαν ἐπάνω στὸν ἄνδρα. Καὶ κυβερνᾷ τὸν κόσμον. Χαρὰ δὲ στὶς κοινωνίες ἐκεῖνες, ποὺ οἱ γυναῖκες διατηροῦν τὴ λεπταίσθησία τους καὶ τὴν τρυφερότητά τους. Γίνονται ἔτσι τὰ ραντάρ, ποὺ συλλαμβάνουν ἀμέσως κάθε δόνηση τοῦ πνευματικοῦ ὠκεανοῦ καὶ τοῦ μυστηρίου ποὺ μᾶς περιβάλλει. Προμαντεύουν καὶ τὸν πλεόν μακρυνὸν κίνδυνον. Ὁσμίζονται πρῶτες αὐτὲς τὴν ἱερὴν ἀλήθεια. Καὶ γίνονται Ἡγερίες. Καὶ στάμνες τοῦ θείου μάγνα. Καὶ πηγές ἀστείρευτες δημιουργικῆς ἐμπνευσης. Γυναῖκες ἦσαν—οἱ Πυθίαι καὶ οἱ Σίβυλλες—ποὺ ἔλεγον στὴν ἀρχαιότητα τοὺς χρησμούς. Οἱ ἱερεῖς τοὺς ἐμορφοποιούσαν ἀπλῶς καὶ τοὺς διετύπωναν σὲ στίχους.

Ἄν μελετήσωμεν τὴν Ἱστορίαν, θὰ ἰδοῦμε, πῶς ὅσες γυναῖκες μορφές ἀκτινοβόλησαν μέσα στὴν ἱστορικὴ ζωὴ κ' ἐπηρεάσαν σημαντικὰ τὴν πορεία της, τὸ ἐπέτυχαν μὲ τὴν ἀγάπην τους. Εἴτε σὰν μαγνάδες. Εἴτε σὰν ἀδελφές. Εἴτε σὰν σύζυγοι. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια. Τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνδρός—κάθε ἀνδρὸς εἶναι ἐγωῖστικὸ καὶ ἀπληστο καὶ κατακτητικόν. Τὸ μυστικὸ τῆς ἱερῆς τρυφερότητας ἀνήκει στὴ γυναῖκα ποὺ εἶναι μαζὶ καὶ σύζυγος καὶ μητέρα. Καὶ αὐτὴ μὲ τὴ μητρότητα, ποὺ εἶναι ἔκφραση στοργῆς καὶ προφύλαξης τῆς ζωῆς ἀπὸ τοὺς κινδύνους ποὺ τὴν ἀπειλοῦν, προστατεύει τὸν κόσμον ἀπὸ τὸν ἀφανισμό. Γιατὶ ὄχι μονάχα δέχεται καὶ ἀναπτύσσει στοὺς κόλπους της τὸ σπόρον τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ καὶ προφυλάσσει τοὺς νέους βλαστοὺς ἀπὸ τίς ἀνεμικῆς ποὺ ξεσποῦν γύρω τους. Καὶ μὲ τὴν ἀγάπην της καὶ τὴν ἀγνότητά της μετασχηματίζει καὶ τὸ φυσικὸ δεσμὸ σὲ πνευματικόν...

*

Γι' αὐτό, ἡ γνώμη μου εἶναι, πῶς καθετὶ ποὺ φανερώνει τὸ διαφορισμὸ τοῦ ἀνδρα ἀπὸ τὴ γυναῖκα, πρέπει νὰ μένῃ σεβαστό. Κ' ἔνα τέτοιο εἶναι, χωρὶς ἄλλο, καὶ τὸ ντύσιμο.

Πολλοὶ ἰσχυρίζονται ἀντιθέτως, πῶς τὸ φόρεμα εἶναι κάτι τὸ ἀπολύτως συμβατικόν, καὶ γι' αὐτὸ ἡ ἐναλλαγὴ τῆς ἐνδυμασίας δὲν ἔχει καμμιά ἀπολύτως σημασίαν. Σέ παλιότερες, λένε, ἐποχὰς ἀπὸ τὰ φορέματα ἐξεχώριζαν μεταξὺ τους οἱ διαφορῆς κοινωνικῆς τάξεις. Σήμερον ὅμως ὅλα αὐτὰ καταργήθησαν, καὶ καμμιά διάκριση δὲν γίνεται. Ὅπως ξέρομε τὸ φύλλον τῆς συκιάς ἦτανε τὸ φόρεμα τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὔας, ὅταν ἐνοιωσαν τὴ γύμνια

τους και ἐζήτησαν νὰ τὴν κρύψουν. Πῶς λοιπὸν ἐπῆρε τὸ φύλλο αὐτὸ τῆς συκιάς τόσοσ ἔλως διόλου διάφορο σχῆμα γιὰ τὸν καθένα τους ;

Ὅλα αὐτὰ εἶναι λογικά. Μὰ ὁ διαφορισμὸς τοῦ ντυσίματος μεταξὺ τῶν δύο φύλων ὑφίσταται τώρα χιλιετηρίδες ὀλόκληρες. Καὶ χειραφέτηση τῆς γυναίκας δὲν εἶναι, πιστεύω, ἡ παραμόρφωση καὶ ἡ διαστροφή τῆς θηλυκότητός της. Ἀλλὰ τὸ νὰ αὐξάνη ὁ δημιουργικὸς της ρόλος μέσα στὴν οἰκογένεια καὶ τὴν κοινωνία καὶ νὰ πραγματοποιηθῆται ἔτσι ἡ ἐξύψωση τῆς ζωῆς, στὴν ἐποίαν δίνει βάθος καὶ ὁμορφιὰ μὲ τὴν ἀπέραντη σιιργὴ της καὶ μὲ τὴν ἔμπνευσή της.

Στὴν Παλαιὰ Γραφή, ὅπως ἀναφέρεται στὸ Δευτερονόμιο, ὁ ἄνδρας ποὺ ἐφοροῦσε γυναικεῖα φορέματα, καὶ ἡ γυναίκα ποὺ ἐντύνετο ἀνδρικά, ἀνεκηρύσσοντο καὶ οἱ δύο τους «ὡς δδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ».

Στὴ θεσμοθετικὴν ὁμως αὐτὴν ἀπαγόρευση συνετέλεσαν ἀναμφισβήτητα καὶ λόγοι ἱστορικοί. Γιατί, εἶναι γνωστὸν, ὅτι τὸ μονοθεϊστικὸ Ἰσραηλιτικὸ λαὸ τὸν περιτριγύριζαν λαοὶ εἰδωλολατρικοί. Κι' αὐτοί, γιὰ τὴν ἐποχὴ τους ἐκείνη, εἶχαν πολιτισμὸ τεχνικὸν ὑψηλότερο, καὶ γι' αὐτὸ ἡ ἐπίδρασή τους ἐπάνω στὸν Ἰουδαϊκὸ λαὸ ἦταν σημαντικὴ καὶ ἐπικίνδυνη. Τὸ Δευτερονόμιο λοιπὸν ἐπέβαλλε ποινὲς αὐστηρὲς σὲ καθετὶ ποὺ θὰ ἤμποροῦσε νὰ νοθεύσῃ τὴν ἀγνότητα καὶ τὴν καθαρότητα τῆς ζωῆς τοῦ περιουσίου λαοῦ. Καὶ ἐντεῦθεν ἴσως καὶ ἡ αὐστηρὴ αὐτὴ ἀπαγόρευση.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι, πῶς δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἐμφανίζεται στὴν ἱστορικὴ ζωὴ ἡ τάση αὐτὴ τῆς ἀνδροποίησης τῆς γυναίκας. Ἀπὸ τὸν Πλούταρχο π. χ. ξέρομε, πῶς στὴν ἀρχαία Σπάρτη οἱ γυναῖκες, ὅταν ὑπανδρεύοντο, ἔμπαιναν στὸ νυφικὸ θάλαμο ντυμένες ἀνδρικά. Καὶ τὸ παραξενώτερο ἀκόμα εἶναι ὅτι στὸ Ἄργος ἐφοροῦσανε καὶ γενειάδα.

Ποῖδς ξέρει ; Ἴσως μ' αὐτὸ νᾶθελαν νὰ συμβολίσουν τὴν πλήρη ταύτιση καὶ ἀφομοίωση, ποὺ μὲ τὸν γάμο πραγματοποιεῖται μεταξὺ τῶν δύο φύλων. Καὶ ἀπὸ τὴν ἰδέα καὶ τὴ σκέψην αὐτὴ θὰ ἐδημιουργήθηκεν ἴσως ἡ παράσταση τῆς γενειοφόρας Ἀφροδίτης. Καθὼς καὶ ἡ εἰκόνα τοῦ Ἀνδρογύνου, ὡς Θεοῦ τοῦ γάμου.

Γενικῶς ὁμως, εἶναι βέβαιον, πῶς τόσο στοὺς ἀρχαίους ὅσον καὶ στοὺς νεώτερους χρόνους, ποτὲ δὲν ἐγεννήθηκε σοβαρὸ ζήτημα ταύτισμοῦ τοῦ γυναικεῖου καὶ τοῦ ἀνδρικοῦ ντυσίματος. Ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ δὲν τὸ δέχεται διόλου αὐτό. Ἡ χειραφέτησή της ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτὸ εἶναι χιμαιρικὴ. Δὲν ἀνεβάζει τὴν γυναίκα,

ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ποιὸν ἄνθρωπο μπορεῖ ν' ἀφίση ψυχρὸν καὶ ἀσυγκίνητον ἢ ὑπερτάτη Θυσία τοῦ Θεανθρώπου; Πῶς λοιπὸν κ' οἱ ποιηταὶ μας νὰ μὴ συγκινηθοῦν καὶ νὰ μὴν ἐμπνευσθοῦν ἀπὸ τὰ θεῖα Πάθη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; Πῶς νὰ μὴ συγκινηθοῦν καὶ νὰ μὴν ἐκφράσουν ζωηρὰ τὴν συγκίνησίν τους ἀπὸ τὸ Σταυρικὸ θάνατο τοῦ Σωτῆρος, ἀπὸ τὴ μεγάλη του Θυσία γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου;

Ἐχουν συνθέσει λοιπὸν καὶ οἱ ποιηταὶ μας ἀρκετὰ ὠραῖα ποιήματα ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Διονύσιου Σολωμό, τὸν Ἑθνικὸ μας Ποιητῆ, ποῦ μέσα στὸ

παρὰ ἀπλούστατα τὴν στερεῖ ἀπὸ τὴν πρωτοτυπία καὶ τὴ χάρη της. Καὶ κατασκευάζει μίαν γελοιογραφία ἀνδρική.

*

Καὶ ἀλήθεια δὲν ὑπῆρξε, πιστεύω, ἀηδιαστικώτερο καὶ ἀποκρουστικώτερο θέαμα ἀπὸ τίς ἀπαίσιες συμμοριτίσσεις τῶν τελευταίων χρόνων, ποῦ ἐφοροῦσαν ἀνδρῖκια κι' ἀλώνιζαν ἀποχαλινωμένες καὶ σὰν ἀληθινὲς μαινάδες τὴν ὑπαιθρὸ μας.

Ἐπολεμοῦσανε δέδαια παληότερα καὶ οἱ Σουλιώτισσες. Μὰ ποτέ τους δὲν ἀνδρόφερναν στὰ φερσίματά του. Οὔτε κ' ἐφόρσεσε καμμιὰ τους φουστανέλλα. Σὰν ἐξαίρεση δὲ μόνον ἀναφέρεται στὰ δημοτικὰ μας τραγούδια ἢ ὠραῖα καὶ ἥρωϊκὴ ἐκείνη κόρη, ποῦ ἀπὸ ἓνα αἶσθημα ἀγνότατο καὶ ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὴν Ἐλευθερία, ἐφόρσεσαν ἀνδρῖκα κ' ἐπολεμοῦσε τοὺς Τούρκους σὰν Κλέφτης. Ὡσπου μιὰν ἡμέρα στὸ ρίζιμο τοῦ λιθαριοῦ, ἔσπασαν τὰ τσαπράζια της κι' ἀποκαλύφθηκε ἡ γυναικεία της φύση.

*

Τὸ ἰδεωδέστερο πρότυπον γυναικας μᾶς ἐδόθηκε στὸ Πρόσωπο τῆς Θεοτόκου, ποῦ καταξιώθηκε, μὲ τὴν ἀγνότητά της, νὰ γίνῃ ἡλυστάλακτος θρόνος καὶ ἡ Πύλη τοῦ Οὐρανοῦ. Κ' ἐπάνω της ἀναπαύεται τώρα τὸ πνεῦμα τῆς αἰωνιότητας.

Στὴ γυναῖκα τὸ θαθὺ καὶ τὸ ἀρχέγονο εἶναι τὸ φύλο της. Κι' ὅταν παραμένῃ ἀγνή καὶ τρυφερή, θ' αἰξάνῃ καὶ θὰ πλαταίνῃ συνεχῶς ὁ ρόλος της. Καὶ ἡ ζωὴ θαποκτᾷ ὀλοένα καὶ μεγαλύτερο δάθος. Γιατὶ θᾶναι μιὰ ἱερὴ καὶ ἀστείρευτη Κασταλία ἐμπνευσης στὸν ἄνδρα.

(Συνεχίζεται)

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

συνθετικό του ποίημα «Ὁ Λάμπρος» φανερώνει τὴν ζωηρότατη συγκίνηση τῶν ἁμαρτωλῶν ἡρώων τοῦ ἔργου τοῦ ἀπὸ τὰ Πάθη καὶ ἀπὸ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν κορυφαῖο μας λυρικὸν δημιουργόν, κ' οἱ ἄλλοι ἐκλεκτοὶ μας ποιηταὶ ἀκολουθοῦν σὲ παρόμοιες καὶ παράλληλες ἐμπνεύσεις. Ὁ Παλαμᾶς, ὁ Σικελιανός, ὁ Μαρτζώκης, ὁ Προβελέγγιος καὶ ἄλλοι ἐμπνεόνται καὶ δημιουργοῦν κυριευμένοι ἀπὸ τὴν συγκίνηση τῆς Θυσίας τοῦ Χριστοῦ μας. Πολλοὶ εἶναι οἱ στίχοι καὶ τὰ πλήρη ποιήματα ποὺ ἔχουν αὐτὴ τὴν πηγὴ. Πολλὰ εἶναι τὰ μικρὰ δημιουργήματα, ποὺ προῆλθαν ἀπὸ τὴν μεγάλην ἐμπνευση τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Σωτῆρος.

*

Πρὶν ἀκόμη ὁ Ἰησοῦς βαδίσῃ σταθερὰ πρὸς τὸ Μαρτύριον, εἶχε περάσει ἀπὸ τὸν προετοιμαστικὸν δρόμο μιᾶς ἀναγνωρίσεως τοῦ ἔργου τοῦ ἀπὸ τοὺς πιστοὺς, ἐνῶ παράλληλα οἱ ἄπιστοι ἐτοίμαζαν τὸ Μαρτύριον. Καὶ τότε ὁ Χριστὸς μας εἶδε τὴν λαϊκὴ ἀναγνώριση τῶν Βαίων στὰ Ἱεροσόλυμα, εἶδε τοὺς μαθητές Του καὶ τοὺς ὁπαδούς Του νὰ πληθύνονται... Εἶδε τότε καὶ τὴν γυναῖκα ἐκεῖνη, ποὺ ἔσπευσε νὰ Τοῦ πλύνῃ τὰ πόδια καὶ νὰ χύσῃ πάνω σ' αὐτὰ τὸ πολύτιμο μῦρο... Καὶ τότε οἱ κοντόφωτοι, ποὺ ἦσαν ἐκεῖ, ἔδειξαν τὴν δυσαρέσκειά τους γιὰ τὴν ὠραία χειρονομία τῆς σπατάλης τοῦ μύρου...

Βέβαια θὰ θυμούμεθα ὅλοι, ὅτι τὴν σκηνὴν αὐτὴν καὶ τὰ σχόλια ποὺ ἔγιναν γι' αὐτὴ τὰ περιγράφουν οἱ Εὐαγγελισταὶ ἀπλᾶ καὶ χαρακτηριστικά. Ὁ Ματθαῖος στὸ κεφάλαιο ΚΣ' στίχοι 6-14, ὁ Μάρκος στὸ κεφ. ΙΔ' στ. 3-9 καὶ ὁ Ἰωάννης στὸ κεφ. ΙΒ' στ. 3-9.

Αὐτὸ λοιπὸν τὸ ὠραῖο ἐπεισόδιο, τὰ σχετικὰ λόγια τῶν σχολιαστῶν του καὶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Χριστοῦ τὰ παρουσιάζει ποιητικὰ ὁ ποιητὴς μας Ἀγγελος Σικελιανός. Ὁ εὐσεβὴς αὐτὸς λυρικός μας, ποὺ συχνὰ ἐμπνέεται ἀπὸ χριστιανικὰ θέματα, ποὺ συνέθεσε τὴν «Μητέρα Θεοῦ» καὶ ἄλλα θρησκευτικὰ ποιήματα, περιλαμβάνει στὸ συνθετικό του ἔργο «Τὸ Πάσχα τῶν Ἑλλήνων» καὶ τὴν σκηνὴν αὐτὴ τοῦ μύρου. Σὲ μιὰ σειρά ἀπὸ ζωηροὺς δεκαπεντασυλλάβους στίχους, μὲ συρροὴ εἰκόνων, μὰ σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐγγελίου, ὁ ποιητὴς δίνει ἔτσι τὴν ὠραία σκηνή:

... Περνᾶ διαβάτης βιαστικός, κ' ἄλλος κρατεῖ τὸ πῶνι
γιὰ νὰ δειπνήσῃ σπίτι του, νὰ πιεῖ καὶ νὰ χαρεῖ,
κ' ὁ Ἰησοῦς, γνωρίζοντας τὸ σπίτι τοῦ Τελῶνη,
μπαίνει ἀνοιχτὸν ὡς τῶβρηκε ποὺ τότε καρτερεῖ.

Κ' ἐκεῖ πού κόβει τὸ ψωμί κι' ἀπλώνει στὸ προσφάϊ,
ξάφνου, ἀπ' τῆ θύρα ὀρθάνοιχτη πού ξέμεινεν, ὄρμα,
σὰν ἓνα κῆμα θεώρατης ἀναπνοῆς τοῦ Μάη,
τὸ πλούσιο μῦρο σπάζοντας στὰ πόδια Του σιμά,

σὰ μὲ τὸν ἥλιο τρικυμιὰ κυλώντας, δοξασμένη,
ἀπ' ὄση μὲς στὸ σπλάγχο της ἐστέναξε ἠδονή,
μὲ τῶν μαλλιῶν τὴν ἄμετρη φεγγοβολή λυμένη,
τὰ δάκρυά της σφουγγίζοντας κρουνό, ἢ Ἀμαρτωλή!...

Λοξὰ ὁ Τελώνης τὴν κοιτᾷ, κι' ὁ Ἰούδας, στὴ σπατάλη
τοῦ μύρου, ὡς φίδι μέσα του νὰ σοῦριξε βαθύ,
μέσ' ἀπ' τὰ δόντια του μιλεῖ, κοινώντας τὸ κεφάλι :
«Γιὰ τοὺς φτωχοὺς δὲν δύνονταν αὐτὸ νὰ πουληθεῖ ;»

Τὸ χέρι μέσα στὰ μαλλιά τ' ἀθάνατα κρατώντας,
στοὺς πλοκαμοὺς ὅπου σκορπᾷν τριγύρω τοὺς χουσοὺς,
βαθιὰ ἀναγάλλιαν ἄμετρη, στὰ πόδια του, κοιτώντας
τὸ μέγα κύμα ἀπόκριση τοὺς δίνει ὁ Ἰησοῦς :

«Ἦρθ' ἀπὸ δρόμο σπίτι σου, κ' ἐσὺ δὲ μοῦχεις πλύνει
τὰ πόδια, μηδὲ μ' ἄλειψες μὲ μῦρο τὰ μαλλιά·
κι' αὐτὴ στιγμή δὲν ἔπαψε στὰ δάκρυα ν' ἀναλύνει,
κι' αὐτὴ στιγμή δὲ μοῦπαψε στὰ πόδια τὰ φιλιὰ·

κι' ὅπου κι' ὁ Λόγος ὁ ἅγιός μου ξαπλώσει, καὶ γιὰ κείνη,
στὸν αἰῶνα, αὐτὸ πού μοῦκανε παντοῦ θὰ μιληθεῖ».
Κι' ἀκόμα αὐτὴ τὸ κλάμα της βρῦση λαμπρὴ νὰ χύνει
δὲν παύει, μηδ' ἀπ' τὸ λυγμὸ τὸ στήθος τὸ βαθύ...

Ἡ ἀπλότης τῆς λυρικῆς μορφῆς καὶ ἡ ζωντανή, σὰ σύγχρονη,
ἀπόδοση τῆς σκηναῖς τῆς δίνουν ἰδιαίτερη ζωντανότητα καὶ χάρη.

*

Μετὰ τὴν σκηναῖν τοῦ μύρου, γοργὰ ὁ Χριστὸς βαδίζει πρὸς
τὸ Παῖθος. Ὁ Ἰούδας, πού βρίσκεται ἐκεῖ ὅταν γίνεται τὸ πα-
ραπάνω ἐπεισόδιο, σπεύδει νὰ παραδώσῃ τὸν Διδάσκαλον...

Ἐπακολουθεῖ ἡ δίκη τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Οἱ ἄνομοι δι-
κάζουν τὸν Θεάνθρωπο! Κάτι τὸ παράδοξο, κάτι τὸ ἀνάποδο
συμβαίνει... Δικάζεται ὁ Δικαστὴς καὶ Κριτὴς τῶν πάντων!

Ἐπάνω σὲ τοῦτο τὸ μεγάλο θέμα, ὁ Ζακκυνθινὸς ποιητὴς
Στέφανος Μαρτζώκης ἔγραψε τοῦτο τὸ σύντομο ποίημα:

Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Δικάσετε και δεῖχτε τῆς καρδιᾶς σας
τὴν ἀσκημιὰ καὶ τοῦ φοιητοῦ σας νοῦ.
Ἐκεῖνος στέκει ἀτάραχος μπροστά σας
μέσα στὴ θεία γαλήνη τοῦ Οὐρανοῦ

Ἡ ψυχὴ σας ἢ μαύρη ἀναγαλλιᾶζει,
μὰ κοιτάχτε νὰ δῆτε μιὰ στιγμή
ἂν εἴσθε σεῖς ἢ Ἐκεῖνος ποὺ δικάζει
ἐσᾶς στὸν οὐρανὸ κ' ἐδῶ στὴ γῆ.

Ὁ ἴδιος λυρικός ποιητὴς μας ἔχει γράψει καὶ μιὰ σειρά
σονέτα ἀφιερωμένα στὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ στὸ μεγάλο ἔργο Του.
Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ τὰ σονέτα τοῦ Στεφάνου Μαρτζώκη εἶναι καὶ
τοῦτο, στὸ ὁποῖον ὁ ποιητὴς ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Ἐσταυρω-
μένον Χριστόν:

ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ

«Ἀγάπησε», ἡ καρδιὰ σιγὰ φωνάζει,
καὶ τὸ Θεὸ λατρεύω καὶ θαυμάζω,
ἀπὸ χαρὰ ἢ ψυχὴ μου ἀναγαλλιᾶζει
καὶ κόσμος κι' οὐρανὸ σφιχτὰ ἀγκαλιᾶζω.

Ἡ δόλια μου καρδιά, Χριστέ, σπαράζει
ὅπου στὸ Ξύλο ἐπάνω Σὲ κοιτάζω,
δάκρυ πικρὸ τὸ μάτι μου σκεπάζει
κι' ἀληθινὸ Πατέρα μου Σὲ κράζω.

Κι' ὅταν μὲ μιᾶς ἢ σκέψη μὲ πλακώνει,
ἀναίσθητος, βουβὸς στέκομαι ἐμπρὸς Σου
κ' ἡ καρδιὰ μὲς στὰ στήθη μου νεκρώνει.

Μόνο σ' ἐμὲ τρέχει γλυκεῖα ὁδηγήτρα
ποὺ μὲ σηκώνει ἐπάνω ἀπ' τὸ Σταυρό Σου,
μιὰ καταχθόνια δύναμη νικητέρα.

*

Συχνὰ καὶ ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς ἀσχολεῖται μὲ χριστιανικὰ
θέματα. Βλέπει κάθε τόσο μέσα στὸ ἔργό του τὸν Ἑλληνικὸν χα-
ρακτῆρα τῆς Ἑλληνικῆς μας Ὀρθοδοξίας καὶ ἐρευνᾷ μὲ τρόπο λυ-
ρικό τὴν μορφή καὶ τὸ βάθος τῆς θρησκευτικότητός μας. Ἀλλὰ
μὲ εἰκόνες ἠθογραφικές, γεμάτες μὲ εὐλάβεια, μᾶς φέρνει ἐμπρὸς
στὴ θρησκευτικὴ ἀφοσίωση τοῦ λαοῦ μας, ποὺ ζωηρὰ ἐκδηλώνει-

ται στις εορτές. Μιά τέτοια λυρική απεικόνιση τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς ἀπὸ τὸν Παλαμᾶ εἶναι τούτη:

Ἡ νύχτα τῶν Παθῶν, ἁγία Παρασκευὴ Μεγάλη,
θυμᾶσαι; Οἱ κράχτες βροντεροὶ τοῦ δρόμου καὶ χουγιάζαν:
«Ὠρα, ὦρα γιὰ τὴν ἐκκλησιά!». Τὰ σήμαντρα σωπαίνουν,
μήπως ταράξουν τοῦ Ἰησοῦ τὸν ὕπνο δλογυρμένον
στῶν ἐπιτάφιων τὰ χρυσὰ τὰ σάβανα, πού οἱ βιόλες
χλωμές καὶ τὰ τριαντάφυλλα τὰ κοκκινοπλουμίζαν.
Θυμᾶσαι; Ἡ νύχτα τῶν Παθῶν, μὰ καὶ τ' Ἀποίλη ἡ νύχτα,
τῆς χώρας δλα, νόμιζες, νὰ βουβαθοῦν γυροῦν
θρησκα καὶ καταφυχτικά, τὴ σιγαλιὰ νὰ κάμουν
μιὰ προσφορὰ εὐλαβητικὴ πρὸς τοῦ Κυρίου τὰ Πάθη...
Διάπλατες πέρα κ' οἱ ἐκκλησιῆς δλόφωτες, καὶ φτάναν
ἀπ' τ' ἀνοιχτὰ παρὰθυρα στὰ σπίτια μας οἱ θρηνοὶ
σεμνοὶ κι' ἀντιθρηνοῦσανε στοῦ Χριστιανοῦ τὰ χεῖλη:
«Ζωὴ ἐν τάφῳ... Ἐὰρ γλυκύ... Γλυκύτατόν μου τέκνον»...

Ἄλλ' ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς δὲν ἀπεικόνιζε μονάχα ζωηρὰ τὴν
θρησκευτικότητα τοῦ λαοῦ μας καὶ τὸ χριστιανικὸ περιβάλλον.
Δὲν ἔβλεπε μόνον γύρω του τὴν θρησκεία. Μὰ θερμὰ καὶ μὲ
ἀφοσίωση καὶ ὁ ἴδιος ἐπίστευεν, ὅπως δείχνει καὶ δλόκληρη
ἡ ποιητικὴ του δημιουργία. Μιὰ ἀπλὴ προσευχὴ του, ποίημα
τῶν νεανικῶν του χρόνων, παρουσιάζει τὴν ἐγκάρδια ἀφοσίωσὴ
του στὸν Χριστό, στὸν Ἐσταυρωμένο Χριστό, πού ἐθυσιάσθη γιὰ
τὴν ἀνθρωπότητα. Ὁ ποιητὴς κρεμᾶ πάνω ἀπὸ τὸ κρεβάττι του
τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου καὶ τὸν καλεῖ εἰς βοήθειάν του
μὲ τούτους τοὺς στίχους:

ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Ἀπάνου ἀπ' τὸ κρεβάτι μου βαθεῖα παρηγοριά μου
καρφώνω τὴν εἰκόνα Σου, καὶ τώρα ἡ κάμαρά μου
εἶναι καὶ μνήμα θλιβερὸ καὶ χαρωπὴ ἐκκλησία·
σκοτάδ' ἡ θλίψη μου σκορπᾶ καὶ λάμπει ἡ θρησκεία.
Τὴ θλίψη διώξε την, κ' ἐδῶ Ἐσὺ μονάχα μένε,
Γλυκέ μου Ἐσταυρωμένε!

Σκόρπα μὲ τὴν ἀθάνατη πνοή σου μακρὰ μου
τὰ ὄνειρα πού μὲ πλανοῦν καὶ τρῶνε τὴν καρδιά μου,
κι' ἂν ἔρχεται καμμιά φορὰ νὰ μὲ φιλῇ κανένα,
ἄς μὴ μὲ φέρονη σὲ παλιές χαρές, σὲ περασμένα.
Μὲ ὕπνον ἦσυχον σφιχτὰ τὰ δύο μου μάτια δένε,
Γλυκέ μου Ἐσταυρωμένε!

Κάμε με πάλι ν' ἀγαπῶ τὸν κάμπο, τ' ἀερογιάλι,
τὸν κόσμο, τὸν περίπατο, τῆς πλάσεως τὰ κάλλη.
Δυνάμωσε τὸ σῶμά μου, γιάρθεψε τὴν καρδιά μου,
πάλι τραγοῦδια πρόσχαρα νὰ ρίχνω στὰ χαρτιά μου.
Παλληκαρίσια αἰσθήματα τὰ στήθη μου νὰ καίνε,
Γλυκέ μου Ἐσταυρωμένε !

*

Κ' ἐπειδὴ δὲν μποροῦμε νὰ ἐπεκταθοῦμε πολὺ μέσα στὸ πλῆθος τῶν ποιημάτων τῶν ποιητῶν μας, ποὺ ὕμνοῦν τὸν Χριστὸν καὶ τὴν αὐτοθυσία Του, κλείνομε τὸ σημεῖωμά μας μὲ λίγους ἐκλεκτοὺς στίχους τοῦ Σιφνίου Ποιητῆ Ἀριστομένους Προβελεγγίου, τοῦ ὁποῖου ὅλη ἡ ποιητικὴ δημιουργία γεμίζει ἀπὸ θρησκευτικότητα. Ἐγράψε λοιπὸν ὁ Προβελέγγιος γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν μορφή καὶ γιὰ τὸ μεγάλο δρᾶμα τοῦ Γολγοθᾶ τούτους τοὺς στίχους:

Μὲ τὴν ἀγία τοῦ Χριστοῦ προῆ
ἀναβαπτίζειτ' ἡ ζωή.

Ἔποίησις τοῦ Ναζωραίου γλυκυσιάτη,
ἀπὸ θεία περιπάθεια γεμάτη,
ποὺ συγκινεῖ, μὰ κι' ἀνυψώνει,
καὶ κατανύγει, ἐξαϋλώνει.

Ἔποίησις, ποὺ γύρω στὴ ζωὴ Του ὑφαίνει
ἄφατη ἀγιότητα καὶ γοητεία,
κι' αὐτὴ Του ἀκόμα τὴ θυσία
ἀπάνω στὸ Σταυρὸ τὴν ὁμορφαίνει.

Μὲ τὴν ἀγγελικὴ του τὴν πραότητα
ἐδάμασε κ' ἐμάλαξε

τυράνων ἀγερώχων βαρβαρότητα
καὶ δυσπίστων πνευμάτων γνώμην ἄλλαξε.

Καὶ μὲ τὴ νοσταλγία τ' οὐρανοῦ,
ποὺ ἡ διδαχὴ Του μᾶς ἐμπνέει,
δριζοῦντες ἀνοίχτηκαν ἐμπρὸς μας νέοι,
νέες ιδέες μᾶς ἐπλούτισαν τὸ νοῦ.

Ἀπ' τὴ ζωὴ Του, ἀπὸ τὰ Πάθη Του στὴ γῆ
κι' ἀπὸ τοῦ Γολγοθᾶ τὸ δρᾶμα
ἡ Τέχνη νέα θαύματα δημιουργεῖ.

*

Ἀπὸ τὰ ὀλίγα αὐτὰ παραδείγματα λυρικῶν δημιουργιῶν εἶναι φανερὸ πόσο συγκινοῦσε καὶ πόσο ἐνέπνευσε πλῆθος ποιητῶν μας τὸ Θεῖον Μαρτύριον τοῦ Θεανθρώπου. Εἴτε τὸ ἐβλεπαν ὡς θέμα συγκινήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἴτε τὸ ἀναπαριστοῦσαν ἀπλᾶ στοὺς στίχους των, εἴτε τὸ ὕμνοῦσαν ὡς μιὰ ὑπέροχη Θυσία τοῦ

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1957

**Κυριακή 28 Ἀπριλίου (τοῦ Θωμᾶ)
(Πράξεων ε' 12—20)**

«Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο ση-
μεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά». (στίχ. 12)
[Καὶ μὲ τὰ χεῖρα τῶν ἀποστόλων γίνονταν θαύ-
ματα σηµαδιακὰ ἀνάμεσα στὸν λαὸ πολλά].

Ἀνάμεσα στοὺς ἀποστόλους, ποὺ «διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά», ἦταν, ἀδελφοί μου, κι' ὁ Θωμᾶς. Ὑπηρέτης κι' αὐτὸς τοῦ θαύματος, ὄργανο τῆς θείας δυνάμεως. Ὁ Θωμᾶς φαίνεται, ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους μαθητὰς τοῦ Κυρίου, σὰν ἐκεῖνος, ποὺ λιγώτερο ἀπὸ κάθε ἄλλον ἦταν ἔτοιμος νὰ παραδεχτῆ τὸ θαῦμα. Τρία χρόνια, ποὺ ἀκολουθοῦσε μέρα νύχτα τὸν Ἰησοῦ, εἶχε γίνει αὐτόπτης μάρτυς πολλῶν θαυμάτων. Εἶχε δὴ μὲ τὰ μάτια του νὰ θεραπεύωνται ἄρρωστοι, νὰ χορταίνουν χιλιάδες ἀνθρώπων μὲ λίγα ψωμιά καὶ λίγα ψάρια, ν' ἀπελευθερώνωνται δαιμονιζόμενοι ἀπὸ τὰ πονηρὰ πνεύματα, ἀκόμα καὶ νὰ σηκώνωνται νεκροί, ὅπως τὸ θυγάτριο τοῦ ἑκατοντάρχου, ὁ νεανίας τῆς Ναὶν, ὁ Λάζαρος. Τὰ εἶχε ἰδῆ ὅλα αὐτὰ τὰ σημεῖα καὶ τέρατα νὰ γίνωνται μὲ μόνο τὸν λόγο τοῦ Ἰησοῦ κι' ἦταν φυσικὸ νὰ περιμένῃ ἀπὸ τὸν Διδάσκαλό του κάθε ἄλλο θαῦμα, ἀκόμα κι' αὐτὸ τὸ τόσο ἀσύλληπτο καὶ μέγιστο ἀνάμεσα σ' ὅλα τὰ ἄλλα, τὸ ὅποιο τοὺς εἶχε προαναγγείλει: νὰ πεθάνῃ ὁ ἴδιος πάνω στὸν Σταυρὸ κι' ὕστερα ἀπὸ τρεῖς μέρες νὰ ἐγερθῆ ἐκ νεκρῶν. Ἀλλὰ ξέρομε ὅτι αὐτὸ τὸ θαῦμα δὲν τὸ παραδέχτηκε. Κι' ἔτσι πέρασε στὴ μνήμη τῶν χριστιανικῶν γενεῶν ὡς τὸ σύμβολο τῆς ἀπιστίας. Ἄν προσέξουμε ὅμως τὸ Εὐαγγέλιο, θὰ δοῦμε, ὅτι ἡ φήμη αὐτῆ τοῦ Θωμᾶ εἶναι ἀδικη. Δὲν ὑπῆρξεν ἀπιστος μὲ τὴν ἀληθινὴ σημασίαν τῆς λέξεως. Ὑπῆρξε μονάχα δῦσπιστος καὶ μάλιστα ὄχι περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους μαθητὰς.

Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάντα τὸ περιέβαλλαν μὲ τὴ δική τους πίστη καὶ ἀφοσίωση. Πρέπει νὰ τονίσωμε πὼς ἡ νεοελληνικὴ ποίηση, στὸ σύνολό της περίπου, ἐστάθη καὶ στέκεται στὸ ὕψος τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας καὶ σταθερὰ ἐμπνέεται ἀπ' αὐτήν. Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ ἐμπνευσθῆ καὶ ἀπὸ τὰ Πάθη τοῦ Θεανθρώπου;

ΦΩΤΟΣ ΡΙΟΦΥΛΛΗΣ

Ὅταν ὁ Κύριος ἔμαθε ὅτι εἶχε πεθάνει στή Βηθανία ὁ φίλος του ὁ Λάζαρος, εἶπε στοὺς ἀποστόλους :

— «Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἔξυπνήσω αὐτόν».

Οἱ Δώδεκα δὲν εὐχαριστήθηκαν καθόλου στή σκέψι ἐνὸς τέτοιου ταξιδίου. Εἶχαν ἕνα κακὸ προαίσθημα. Ἄν ὁ Ἰησοῦς πηγαινεῖ νὰ σηκώσῃ τὸν Λάζαρο ἀπὸ τὸν τάφο, ἕνα τόσο μεγάλο γεγονός θ' ἀποτελοῦσε τὴν πιὸ φοβερὴ πρόκλησι γιὰ τοὺς Φαρισαίους.

Οἱ ἐχθροὶ τοῦ Χριστοῦ γύρευαν ἀφορμὴ νὰ τὸν χτυπήσουν. Τὸ Πάσχα πλησίαζε. Ἄν ὁ Ἰησοῦς πραγματοποιοῦσε αὐτὴ τὴν ἀνάστασι στή Βηθανία, πού δὲν ἀπείχε ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα παρὰ λίγα χιλιόμετρα, ἢ πρωτεύουσα τοῦ Ἰσραὴλ θὰ τὸν ὑποδεχόταν ὡς Μεσσία. Κι' αὐτὸ δὲν συνέφερε καθόλου στοὺς Φαρισαίους. Μὲ κάθε τρόπο θὰ τὸν ἐξαφάνιζαν πρὶν γυρίσῃ στὴν Ἁγία Πόλι.

Τότε, ἀπὸ τὸν πτοημένο ὄμιλο τῶν μαθητῶν, ξεχωρίζει ὁ Θωμᾶς, ὁ ψυχρὸς καὶ λιγομίλητος Θωμᾶς. Καὶ τοὺς λέγει :

— Ὑπάγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀπαθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

Τί διστάζετε ; Τί φοβάστε ; Δὲν τὸν ἀγαπάμε ; Δὲν εἴμαστε ἀφωσιωμένοι ἀκόλουθοί του ; Ἄς μὴ λιποψυχᾶμε. Δὲν θὰ εἶναι ὁ Ἰησοῦς ὁ νικητής. Θὰ τὸν θανατώσουν ἐκεῖνοι πού τόσο τὸν μισοῦν. Ἀλλὰ τί μεγαλύτερη εὐτυχία ἀπὸ τὸ νὰ πεθάνωμε κι' ἐμεῖς μαζί του ;

Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ ἀποστόλου φανερώνουν καθαρὰ τὴν ἀρετὴ του καὶ τὴν ἀδυναμία του.

Ποία εἶναι ἡ ἀρετὴ του ; Ἡ ἀπόλυτη, ἢ στερεὴ ἀφοσίωσις στὸν Κύριο. Καὶ ποῖα εἶναι ἡ ἀδυναμία του ; Ἡ ὀλιγοπιστία του. Δὲν παραδέχεται ὅτι ὁ Διδάσκαλος θὰ τὰ δγάλην πέρα μὲ τοὺς ἀντιπάλους του. Τὸν θεωρεῖ προκαταβολικὰ ἠττημένο.

Ἀλλὰ ἡ ὀλιγοπιστία αὐτὴ τοῦ Θωμᾶ δὲν εἶναι παρὰ κομμάτι τῆς ὀλιγοπιστίας ὄλων τῶν μαθητῶν. Γιατί ἐκεῖνοι δίσταζαν ; Ἀπὸ ὀλιγοπιστία. Ἄλλ' ἂν ὁ Θωμᾶς εἶναι ἴδιος μ' αὐτοὺς στὴν ὀλιγοπιστία, τοὺς ξεπερνᾷ στὴν ἀγάπη πρὸς τὸν Κύριο. Ὅλους. Ἀκόμα καὶ τὸν θερμόαιμό Πέτρο καὶ τὸν τρυφερὸ Ἰωάννη.

Ὡστε ἡ ὀλιγοπιστία τοῦ Θωμᾶ δὲν ἦταν δική του, προσωπικὴ ἔλλειψις.

Αὐτὴ ἡ γενικὴ ὀλιγοπιστία ἐπιτιμῆθηκε ἀπὸ τὸν Χριστὸ μετὰ τὴν Ἀνάστασι. Οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι ἦταν παρόντες ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἐμφανίστηκε στὸ ὑπερῶο. Ἦταν πάντα φτωχοὶ στὴν πίστι. Ἀλλὰ εἶδαν καὶ πίστεψαν. Ὁ Θωμᾶς ἔλειπε. Ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς συντρόφους του, ἂν ἠρισκόταν στὴ δική του θέσι, θὰ ἔδειχνε τὴν ἴδια ἀμφιβολία. Μήπως κι' αὐτοὶ δὲν εἶχαν κάμει προηγουμένως τὸ ἴδιο ; Ὅταν οἱ Μυροφόρες ἦλθαν ἀπὸ τὸν κῆπο

τοῦ Ἰωσήφ καὶ τοὺς ἀνάγγειλαν τὴν Ἀνάστασι, ἐκεῖνοι πῆραν τὰ λόγια τῶν γυναικῶν γιὰ παραλήρημα. «Κάκεινοι ἀκούσαντες ἔτι ζῆ καὶ ἐθεάθη... ἠπίστησαν». (Μάρκου ιστ' 11, Λουκᾶ κδ' 11). Δὲν τὸν βαρύνει ἰδιαίτερα ἡ ἄρνησίς του νὰ παραδεχθῆ ἔτι ὁ Ἰησοῦς εἶχε ἐγερθῆ ἐκ νεκρῶν. Ἦθελε πρῶτα νὰ δῆ καὶ ψαύση. Ἀλλὰ ἄς κυττάξουμε προσεκτικώτερα τὴν «ὀλιγοπιστία» ποῦ ἔδειξε ὁ Θωμᾶς.

Μετὰ τὴν Ἀνάστασι, ὁ Κύριος ξαναστήγει ὀρθὸς—ἀνάμεσα στοὺς μαθητὰς—τὴν πεσμένη Ἀγάπη καὶ τὴν πεσμένη Πίστι. Διάλεξε ἀπλῶς νὰ τις ἐκπροσωπήσουν τὸν Πέτρο καὶ τὸν Θωμᾶ. Γιατὶ ὅλοι οἱ ἀπόστολοι δὲν τὸν εἶχαν ἀγαπήσει καὶ πιστέψει ὅσο κι' ὅπως Αὐτὸς ἤθελε.

Ἡ πεσμένη ἀγάπη εἶναι ὁ Σίμων Πέτρος, ποῦ ἀρνήθηκε τὸν Κύριο μπροστὰ στὴν παιδίσκη τοῦ Ἀρχιερέως. Ὁ Ἰησοῦς, στὴν ἀκρογιαλιὰ τῆς Τιβεριάδος, τὸν ρωτᾷ :

— «Φιλεῖς με;» (δηλαδὴ μ' ἀγαπᾶς ;)

Τὸν ρωτᾷ τρεῖς φορές. Κι' ὁ Πέτρος, μὲ δάκρυα στὰ μάτια, μὲ καρδιὰ σπαραγμένη ἀπὸ μετάνοια, ἀποκρίνεται:

— «Ναί, Κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε».

Καὶ τότε ὁ Ἰησοῦς τοῦ λέγει :

— «Ποίμαινε τὰ πρόβατὰ μου».

Τὸν συγχωρεῖ καὶ τὸν ἀποκαθιστᾷ στὸ ἀποστολικὸ ἀξίωμα.

Ἡ πεσμένη Πίστις εἶναι ὁ Θωμᾶς. Εἶπε :

— «Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἤλων καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἤλων καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω».

Ὅπως ἡ ἄρνησις τοῦ Πέτρου ἦταν ἡ ἀντίθετη μὲ τὴν διάθεσί του προδοσίᾳ τῆς καρδιάς ἀπὸ τὰ χεῖλη, ἔτσι καὶ τοῦ Θωμᾶ ἡ ἀπιστία εἶναι ἀπιστία τῶν χειλιῶν κι' ὄχι πραγματικῆ, τῆς προαιρέσεως. Εἶναι μιὰ ἀπιστία γεμάτη ἀνυπομονησία καὶ πόθος νὰ τὴ διαψεύσουν τὰ πράγματα. Εὐχεται νὰ βγῆ γελασμένη.

Ὁ Θεὸς κυττάζει στὸ βάθος μας. Ἄν στὸ βάθος μας ὑπάρχη ἡ ἀγαθὴ προαίρεσις, θὰ μᾶς συγχωρήσῃ. Ἔτσι συνέβαινε καὶ στοὺς μαθητὰς ποῦ τοὺς ἐκπροσώπησαν στὴν πτώσι καὶ στὴ συγχώρεσι ὁ Πέτρος κι' ὁ Θωμᾶς.

Ὁ Ἰησοῦς, λοιπόν, ἤλθε μετὰ ὀκτὼ μέρες ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, ποῦ τώρα ἦταν κι' ὁ Θωμᾶς ἀνάμεσά τους.

— «Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός».

«Μὴ γίνου ἄπιστος». Λοιπόν, ὁ ἴδιος ὁ Κύριος δὲν παραδέχεται ὅτι ὁ Θωμᾶς εἶναι ἄπιστος. Ἐγερνε πρὸς τὴν ἀπιστία. Ὁ Κύριος τὸν τραβᾷ τώρα πρὸς τὴν πίστι. Δὲν μπορούσε νὰ τὸ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Ἐπὶ τοῦ Δ. Συμβουλίου ταῦ TAKE ἀπεστάλη πρὸς τὰ τοπικά TAKE τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν ἡ κατωτέρω δημοσιευμένη ἀπόφασις αὐτοῦ, ἐν σχέσει πρὸς τὴν χορήγησιν κατὰ τὰς ἐορτὰς βοηθήματος πρὸς τοὺς συνταξιούχους τοῦ TAKE :

α' Ἀνακοινοῦμεθα ὑμῖν ὅτι, κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ TAKE τῆς 22/3/57, ἐρειδομένην εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 87268/57 (RONEO 79) ἀπόφασιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν (Γ. Δ. Δ. Α.), ἐνεκρίθη ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Πάσχα, ἡ χορήγησις εἰς ἅπαντας τοὺς συνταξιούχους τοῦ TAKE τοὺς λαμβάνοντας σύνταξιν, ἢ ἐπίδομα, ὑπὸ τύπον συντάξεως, βοηθήματος ἴσου πρὸς τὸ ἥμισυ (1/2) μιᾶς μηνιαίας συντάξεως.

Τοῦ βοηθήματος τούτου δικαιοῦνται οἱ λαμβάνοντες σύνταξιν ἢ ἐπίδομα καὶ ἐφ' ὅσον ἔχει διαταχθῆ ἡ πληρωμὴ τῆς συντάξεως ἢ τοῦ ἐπιδόματος μέχρι 15 Ἀπριλίου 1957.

Δὲν δικαιοῦνται τοῦ παρόντος βοηθήματος ὅσοι ἔλαβον ἢ θὰ λάβουν τοιοῦτον βοήθημα ἐξ ἄλλης πηγῆς εἴτε λόγῳ μισθοῦ, εἴτε λόγῳ συντάξεως.

Ἡ καταβολὴ τοῦ ὡς ἄνω βοηθήματος, ἀπηλλαγμένου χαρτοσήμου καὶ πάσης κρατήσεως (TAKE κλπ.) ὑποκειμένου μόνου, κατὰ περίπτωσιν, εἰς τὸν φόρον εισοδήματος, θὰ γίνῃ ἐφ' ἅπαξ τὴν 16ην Ἀπριλίου 1957.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἐπαναλαμβάνοντες προγενεστέρως ἐγκυκλίους ἡμῶν, παρακαλοῦμεν ὅπως συστήσητε εἰς τὰ ἀρμόδια ὅργανα τῶν Μητροπ. Γραφείων ἵνα :

1) Ἐπὶ τῶν ἐκδιδομένων, διὰ συνταξιοδοτικὴν χρῆσιν, πιστοποιητικῶν ἢ βεβαιώσεων περὶ τοῦ χρόνου τῆς χειροτονίας, ἀρχικοῦ διορισμοῦ ἢ τυχόν μεταθέσεων ἐφημερίων, διακόνων κλπ., ἐπικολλῶσι τὸ νόμιμον κληρικὸσημον καὶ χαρτόσημον τοῦ Δημοσίου, ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως ἀποφεύγηται ἡ ἄσκοπος ἀλληλογραφία ἐπιστροφῆς τῶν στοιχείων αὐτῶν πρὸς σήμανσιν καὶ ἡ ἐντεῦθεν καθυστέρησις ἀπονομῆς τῶν συντάξεων, καὶ

κάμῃ μόνος. Τὸν βοηθάει, λοιπόν, ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς. Συγκαταδαίνει, τοῦ παρουσιάζεται, τὸν καλεῖ νὰ δῆ, νὰ ψηλαφήσῃ.

Κι' ὁ Θωμᾶς πέφτει στὰ γόνατα καὶ φωνάζει :

— «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου !»

Δὲν δλέπει πιά, δὲν ψαύει, πιστεύει.

Πίστεψε ἀκριθῶς ὅπως κι' οἱ ἄλλοι μαθηταί. Ἐφοῦ εἶδε. Γιατί, λοιπόν, νὰ τὸν θεωροῦμε ἐλαττωματικώτερο ἀπὸ ἐκείνους; Γιατί νὰ υποθέσωμε, ὅτι μονάχα αὐτὸν ἀπέκλειε ὁ θεῖος μακαρισμός: «Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες», εἶπε ὁ Κύριος. Δὲν ἦταν ἔξω ἀπ' αὐτὸν τὸν μακαρισμὸ μονάχα ὁ Θωμᾶς, ἀλλὰ κι' οἱ ὑπόλοιποι ἀπόστολοι. Γιατί, ὅπως ἐκεῖνος, ἔτσι κι' αὐτοὶ δὲν εἶχαν πιστέψει χωρὶς προηγουμένως νὰ δοῦν μὲ τὰ σωματικὰ μάτια τὸν Ἀναστάντα.

Ὁ Θωμᾶς ἀπλῶς τοὺς ἐκπροσώπησε στὴν ἑλλιπῆ πίστι τους, ὅπως ὁ Πέτρος στὴν ἑλλιπῆ ἀγάπη τους. Ἄξιζε λοιπόν, ἀδελφοί μου, καὶ σ' αὐτὸν ὅπως καὶ σ' ἐκείνους νὰ γίνῃ μὲ τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ ἓνα ὄργανο τοῦ θαύματος στὸν κόσμῳ.

2) Κατὰ τὴν ἔγγραφὴν νέων ἔφημερίων εἰς τὰς μισθοδοτικὰς καταστάσεις (νεοχειροτονηθέντων) ἀποστέλλονται καὶ τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά, δεδόντως χαρτοσημασμένα καὶ κληρικοσημασμένα διὰ τὴν ἔγγραφὴν αὐτῶν εἰς τὸ Μητρώον τῶν ἡσφαλισμένων τοῦ TAKE.

Ὡσαύτως παρακαλοῦμεν ὅπως τὰ πρὸς τὸ Κεντρικὸν TAKE ἐμβάσματα ὑμῶν γίνονται μέσῳ Τραπεζῆς Ἑλλάδος ἥτις, κατόπιν εἰδικῆς συμβάσεως, μεταφέρει ταῦτα εἰς τὸν παρὰ τῷ Κεντρικῷ οἰκείῳ λ/σμόν, ἀτελῶς, αἱ δὲ εἰσπράξεις ὅσον καὶ αἱ πληρωμαὶ ὑμῶν, παραλειπομένων τῶν κλασμάτων δραχμῆς, γίνονται εἰς στρογγύλα ποσά, πρὸς ἀποφυγὴν ἀθροιστικῶν λαθῶν.

Τέλος, γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ἐπὶ τῶν ἐκδιδομένων γραμματίων εἰσπράξεων ἐκ ποσοστῶν 6%, 3⁰⁰/₀ κλπ. τῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ λοιπῶν ὑποχρέων, δεόν νὰ ἐπικολλᾶται τὸ ἀναλογοῦν χαρτόσημον τοῦ Δημοσίου, τῆς Ἐμπορικῆς κλίμακος, ὅπερ χαρτόσημον βάσει τοῦ ἄρθρου 425 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος βαρύνει τοὺς ὀφειλτάς.

† Ὁ Ἄθηνων Δ Ο Ρ Ο Θ Ε Ο Σ, Πρόεδρος

— Ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ TAKE ἀπεστάλη πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τὸ κάτωθι ἔγγραφον:

Πρὸς

Τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
[Ἀνακοινούμενον καὶ πρὸς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν καὶ τὰς Ἱεράς
Ἐπισκοπὰς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις
τῆς Δωδεκανήσου καὶ τὴν Πατριαρχικὴν Ἐξαρχείαν Πάμμου]

Κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου TAKE τῆς συνεδρίας αὐτοῦ τῆς 8/3/57, καὶ ἐξ ἀφορμῆς διαπιστωθισῶν, παρὰ τῶν Ἐπιθεωρητῶν τοῦ TAKE τῶν διενεργούντων ἐλέγχους εἰς τὰ Μητροπολιτικὰ Γραφεῖα, τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς, τοὺς Δήμους καὶ Κοινότητας, τὰ Ληξιαρχεῖα, τὸ Γ.Κ.Α. καὶ λοιποὺς Ὄργανισμοὺς Κοινωνικῆς Ἀσφάλισως, παραλείψων, ἐπὶ τῆς τηρήσεως τῶν περὶ κληρικοσημῶν διατάξεων, αὐτίνες παραλείψει δημιουργοῦν εὐθύναις εἰς βάρος τῶν ὑποχρέων, συνεπαγομένης πλὴν τῶν κυρώσεων καὶ τὴν ἐπιβολὴν πολλαπλασίου προστίμου τοῦ ἐλλείποντος κληρικοσήμου, ἐπιθυμοῦμεν, διὰ τοῦ παρόντος γράμματός, νὰ παρακαλέσωμεν εὐσεβάστως ὑμᾶς, ὅπως ἀντίτυπον τοῦ συναποστελλομένου πίνακος τοῦ ἰσχύοντος ἀπὸ 2/2/1945 μέχρι σήμερον κληρικοσήμου, διὰ τὰς ἀδείας γάμου, διαζευκτήρια καὶ χειροτονητήρια γράμματα, ἔγγραφα χειροθεσίας, διορισμῶν καὶ μεταθέσεων, πιστοποιητικά, βεβαιώσεις, αἰτήσεις κλπ. ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα ὡς καὶ διὰ τὰς ἀποδείξεις δαπανῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν κλπ. κοινοποιήσητε, ἐγκυκλίως, πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας τοῦ Βασιλείου μὲ θερμὴν σύστασιν ὅπως ἐπιμελῶνται προσωπικῶς τῆς ἀμέσου ὑπογραφῆς, κληρικοσημάνσεως καὶ ἀκυρώσεως τοῦ ἐπικολλωμένου ἐνόσημου τῶν ἀδειῶν γάμων, διαζυγίων κλπ. ἐκκλησιαστικῶν ἔγγράφων, πρὸς ἀποφυγὴν εἰς τὸ μέλλον παραλείψων.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, νὰ παρακληθῶσιν οἱ Σεβ. Μητροπολιταί, ὅπως παραγγείλωσιν εἰς τὰ ἀρμόδια παρ' αὐτοῖς ὄργανα, ἵνα ἐρευνήσωσι πάντα τὰ ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ μέχρι σήμερον ἐκδοθέντα ἔγγραφα (ἀδείας γάμων, διαζύγια κλπ.) μὴ τυχόν τινὰ ἐξ αὐτῶν δὲν ἔχουν κληρικοσημανθῆ κανονικῶς, καὶ ἐν περιπτώσει τοιαύτης διαπιστώσεως προβοῦν ἀμελετῆ εἰς τὴν κληρικοσημάνσιν αὐτῶν, πρὸς ἀποφυγὴν ἐπιβολῆς, ἀνεκκλήτως, ὑπὸ τῶν ἐντεταλμένων ἐπιθεωρητῶν, πολλαπλασίου προστίμου τοῦ ἐλλείποντος ἐνόσημου (Ἀναρχ. Νόμος 19/20 - 11 - 35, Κεφ. Β', ἄρθρον 2 ἔ 6, ἐδάφια 2 καὶ 3, ΦΕΚ 578/35 Τ. Α').

Τοῦτ' αὐτὸ δύναται νὰ γίνῃ παραλλήλως καὶ διὰ τὸ ἔνσημον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Εὐπειθέστατος

Ὁ Σερρών καὶ Νιγρίτης Κωνσταντῖνος, Πρόεδρος

ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΚΑΙΜΑΕ ΚΛΗΡΙΚΟΣΗΜΟΥ

επί των διαφόρων εκκλησιαστικών εγγράφων από 1/2/1945 και έφεξης.

Χρόνος ισχύος	Στοιχεία εγχειριδίων ' Αποφάσεων-Νόμων	Διαζύγια	Γάμοι	Βαπτίσεις	Χείρο- νήτρια Χείροθεσ. Μετ. Άπλ.	Λιτήσεις	Πιστοπ. βεβαιώσ. προστυγ. κ.λ.π.	Μνημό- συνα
'Από 1/2/45- 31/12/45	'Υπ. Άπ. 2232/45 ΦΕΚ 6/31-1-45, Τ.β	Δρ.1.000 παλ. έκδ.	Δρ. 250 παλ. έκδ.	Δρ. 50 παλ. έκδ.	Δρ. 250 παλ. έκδ.	Δρ. 15 παλ. έκδ.	Δρ. 25 παλ. έκδ.	Δρ. 75 παλ. έκδ.
'Από 1/1/46- 14/5/46	'Υπ. Άπ. 86724/45 ΦΕΚ 185/45 και 191/45, Τ.β'	Δρ.2.000 παλ. έκδ.	Δρ. 500 παλ. έκδ.	Δρ. 100 παλ. έκδ.	Δρ. 500 παλ. έκδ.	Δρ. 30 παλ. έκδ.	Δρ. 50 παλ. έκδ.	Δρ. 150. παλ. έκδ.
'Από 15/5/46- 28/2/47	'Υπ. Άπ. 40974/46 ΦΕΚ 80/15-5-46, Τ.β	Δρ.10.000 παλ. έκδ.	Δρ.2.500 παλ. έκδ.	Δρ. 500 παλ. έκδ.	Δρ.2.500 παλ. έκδ.	Δρ.150 παλ. έκδ.	Δρ. 250 παλ. έκδ.	Δρ. 750 παλ. έκδ.
'Από 1/3/47- 31/5/47	'Υπ. Άπ. 104133/47 ΦΕΚ 21/18-2-47, Τ.β'	Δρ.10.000 παλ. έκδ.	Δρ.5.000 παλ. έκδ.	Δρ.1.000 παλ. έκδ.	Δρ.5.000 παλ. έκδ.	Δρ. 150 παλ. έκδ.	Δρ. 250 παλ. έκδ.	Δρ. 750 παλ. έκδ.
'Από 1/6/47- 15/8/50	'Υπ. Άπ. 33671/47 ΦΕΚ 66/29-5-47, Τ.β'	Δρ.20.000 παλ. έκδ.	Δρ.10.000 παλ. έκδ.	Δρ.5.000 παλ. έκδ.	Δρ.5.000 παλ. έκδ.	Δρ. 300 παλ. έκδ.	Δρ. 500 παλ. έκδ.	Δρ.3.000 παλ. έκδ.
'Από 16/8/50- 9/4/54	'Υπ. Άπ. 44378/50 ΦΕΚ 131/15-8-50 Τ.β'	Δρ.11.000 παλ. έκδ.	Δρ.6.000 παλ. έκδ.	Δρ.5.000. παλ. έκδ.	Δρ.5.000 παλ. έκδ.	Δρ. 300 παλ. έκδ.	Δρ. 500 παλ. έκδ.	Δρ.3.000 παλ. έκδ.
'Από 10/4/54- 6/6/54 Ν. 2824/54	'Υπ. Άπ. 44378/50 ΦΕΚ 131/16-8-50, Τ.β'	Δρ. 11 νέας έκδ.	Δρ. 6 νέας έκδ.	Δρ. 5 νέας έκδ.	Δρ. 5 νέας έκδ.	Δρ. 3 νέας έκδ.	Δρ. 0,50 νέας έκδ.	Δρ. 3 νέας έκδ.
'Από 7/6/54- 5/10/50	'Υπ. Άπ. 57173/54 ΦΕΚ 115/7-6-54, Τ.β'	Δρ. 50 νέας έκδ.	Δρ. 40 νέας έκδ.	Δρ. 10 νέας έκδ.	Δρ. 50 νέας έκδ.	Δρ. 3 νέας έκδ.	Δρ. 5 νέας έκδ.	Δρ. 15 νέας έκδ.
'Από 6/10/56 και έφεξης	Ν.Δ. 3559/56, ΦΕΚ 221/6-10-56, Τ. Α'	Δρ. 100 νέας έκδ.	Δρ. 80 νέας έκδ.	Δρ. 10 νέας έκδ.	Δρ. 50 νέας έκδ.	Δρ. 3 νέας έκδ.	Δρ. 5 νέας έκδ.	Δρ. 15 νέας έκδ.

Σ Η Μ. Ώς προς τα μνημόσυνα, καθορίσθη διά τής υπ' άρθρ. 98055/20-9-54 κοινής Υπουργικής Αποφάσεως (ΦΕΚ 248/44 Τ. Β'), τροποποιήσασας την υπ' άρθρ. 57173/7-6-54, ΦΕΚ 115/54 Τ. Β', όμοιον άπόφασιν, όπως διά χροία κλπ. μέγχι 5.000 κατοίκων επικολλατάι κληρικόντων θρ. 5, από 5 - 10.000 κατοίκων θρ. 10 και άνω των 10.000 κατοίκων θρ. 15.

ΚΛΗΡΙΚΟΣΗΜΑ ΑΠΟΔΕΙΞΗΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΙΕΡΩΝ ΝΑΩΝ

Βάσει τοϋ άρθρου 2 τίτλος Β' εδάφιον 11 τοϋ Α. Ν. 19/20 Νοεμβρίου 1935 (ΦΕΚ 573/35, Τ. Α'), και τής υπ' άρθρ. 104133/47 Υπουργικής άποφάσεως (ΦΕΚ 21/18-2-47 Τ. Β') κληρικόντων 1 1/2 επί των πάσης φύσεως άποδείξεων δαπανών των Ιερών Ναών.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τοῦ Δ. Σ. τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. τῆς 22ας Μαρτίου 1957 ἀπενεμήθησαν αἱ κάτωθι συντάξεις:

Ι. Δ ό γ ω γ ή ρ α τ ο ς. Εἰς τούς: 1) Πρεσβύτερον Ἀναστάσιον Παπακωνσταντίνου τοῦ Κωνσταντίνου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Κούλουρο-Μαρούλι Ἱ. Μ. Χαλκίδος ἐκ δρχ. 639 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἰουνίου 1956. 2) Πανοσιολογιώτατον Πανάρετον Τοπαλίδην τοῦ Κωνσταντίνου Α. Μ.Η. 10.400 τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Νικαίας Ἀθηνῶν ἐκ δραχμῶν 633 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἰουνίου 1956. 3) Πρεσβύτερον Ἰωάννην Παπανικολάου τοῦ Νικολάου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Ἀγ. Νικολάου Μεγαλοπόλεως Ἱ.Μ. Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ἐκ δρχ. 668 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1957. 4) Πρεσβύτερον Χρίστον Ἀντωνόπουλον τοῦ Διονυσίου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Ἀγ. Νικολάου-Λάνθι-Ἱ. Μ. Ἡλείας ἐκ δρχ. 668 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1957. 5) Πρεσβύτερον Νικόλαον Ματαράγκαν τοῦ Ἀνδρέου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Ἱ. Μ. Ἀγ. Ἀναργύρων Λευκάδος Ἱ. Μ. Λευκάδος καὶ Ἰθάκης ἐκ δρχ. 697 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1957. 6) Πρεσβύτερον Ἀναστάσιον Μακρίδην τοῦ Ἀντωνίου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Ἱ.Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἐδέσσης καὶ Πέλλης ἐκ δρχ. 668 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1957. 7) Πρεσβύτερον Παναγιώτην Σπυροπούλον τοῦ Χαράλαμπος, τέως ἐφημέριον Ἱ.Ν. Ζαχλωριτικῆν-Αἰγιαλείας Ἱ.Μ. Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ἐκ δρχ. 589 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1957. 8) Πρεσβύτερον Ἀθανάσιον Τσίπουραν τοῦ Ἀθανασίου, τέως ἐφημέριον Ἱ. Ν. Ἀγ. Νικολάου-Φιλοπάππου-Ἀθηνῶν ἐκ δρχ. 723 μηνιαίως καὶ ἀπὸ τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1957. 9) Πρεσβύτερον Ἐμμανουὴλ Χατζηγιάννου τοῦ Νικολάου, τέως ἐφημέριον Ἱ. Ν. Ἀγ. Σπυριδωνος Λιμένος Βαθέος Σάμου Ἱ. Μ. Σάμου καὶ Ἰκαρίας ἐκ δρχ. 668 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1957. 10) Πρεσβύτερον Ἀναστάσιον Μπίθαν τοῦ Χαριλάου, τέως ἐφημέριον Ἱ. Ν. Κοιμ. Θεοτόκου τῆς ἐνορίας Σέκουλας Ἱ. Μ. Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας ἐκ δρχ. 697 μηνιαίως καὶ ἀπὸ τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1957. 11) Πρεσβύτερον Ἀγγελὸν Μιμήλαν τοῦ Νικολάου, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Ἱ. Ν. Γενν. Θεοτόκου-Κασσανδρας Ἱ. Μ. Κασσανδρείας, ἐκ δρχ. 589 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1956.

Π. Δ ό γ ω Ἀ ν α π η ρ ί α ς. Εἰς τούς: 1) Πανοσιώτατον Θεόκλητον Κυπαρίσσην τοῦ Στυλιανοῦ, τέως ἐφημέριον τῆς ἐνορίας Βισταγῆς Ἱ. Ἐπισκοπῆς Λάμπης καὶ Σφακίων ἐκ δρχ. 544 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1957. 2) Πρεσβύτερον Γεώργιον Μπενέτον τοῦ Ἰωάννου, τέως ἐφημέριον ἐνορίας Τρυπῶν Ἱ. Μ. Χίου ἐκ δρχ. 611 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1957.

ΠΙ. Δ ό γ ω π ο λ υ ε τ ο ῦ ς ὑ π η ρ ε σ ί α ς. Εἰς τούς: 1) Πρεσβύτερον Στέργιον Νίκου τοῦ Γεωργίου, τέως ἐφημέριον ἐνορίας Ἀρκοχωρίου Ἡμαθίας Ἱ. Μ. Βερροίας καὶ Ναούσης ἐκ δρχ. 634 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1957.

ΙV. Δ ό γ ω π ρ ο ώ ρ ο υ θ α ν ά τ ο υ. Εἰς τὰς: 1) Εἰς τὴν Πολυξένην ἀγαμον θυγατέρα τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 30-12-1956 πρεσβυτέρου Νικολάου Σαραντινοῦ τοῦ Ἰωάννου, τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Ἐξαμπελιῶν Σίφνου Ἱ. Μ. Σύρου κ.λ.π. ἐκ δρχ. 561 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1957. 2) Εἰς τὴν πρεσβυτέραν Αἰκατερίνην χήραν τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 31-1-1957 πρεσβυτέρου Δημητρίου Ζωγράφου τοῦ Κωνσταντίνου, τέως ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Ἀρναίας Ἱ. Μ. Ἱερισσοῦ Ἀγ. Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου ἐκ δρχ. 449 μηνιαίως καὶ ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1957.

Μ ε τ ε β ι β ά σ θ η ς α ν α ἰ σ υ ν τ ά ξ ε ι ς: 1) Τῆς ἀποβιώσασης τὴν 20-2-57 συναξιούχου πρεσβυτέρας Μαρίας Χρίστου Οἰκονόμου εἰς

τάς ἀγάμους θυγατέρας αὐτῆς α) Πασχαλίναν καὶ β) Ἀναστασίαν Χρίστου Οἰκονόμου ἀπὸ 1ης Μαρτίου 1957 ἐκ δρχ. 484 μηνιαίως. 2) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 27-2-57 συνταξιούχου πρεσβυτέρου Γεωργίου Λαναρά τοῦ Ἀθανασίου εἰς τὴν πρεσβυτέραν τοῦ Βασιλικῆν Γεωργίου Λαναρά ἀπὸ 1ης Μαρτίου 1957 ἐκ δρχ. 476 μηνιαίως. 3) Τοῦ ἀποβιώσαντος τὴν 4-1-57 συνταξιούχου πρεσβυτέρου Δημητρίου Ἀφράτη τοῦ Παναγιώτου εἰς τὴν πρεσβυτέραν αὐτοῦ Μαρίας Δημητρίου Ἀφράτη ἀπὸ 5ης Ἰανουαρίου 1957 ἐκ δρχ. 437 μηνιαίως.

Ἄ π ε ν ε μ ῆ θ ῆ σ α ν ἐ φ' ἔ π α ξ β ο η θ ῆ μ α τ α. Εἰς τοὺς: 1) Ἀναστάσιον Κ. Παπακωνσταντίνου δρχ. 2.960. 2) Πανάρετον Κ. Τοπαλίδην δρχ. 2.400. 3) Ἰωάννην Ν. Παπανικολάου δρχ. 3070. 4) Χρῆστον Δ. Ἀντωνόπουλον δρχ. 3070. 5) Νικόλαον Ματαράγιαν δρχ. 3190. 6) Ἀναστάσιον Α. Μακρίδην δρχ. 3.070. 7) Παναγιώτην Χαράλ. Σπυρόπουλον δρχ. 2.960. 8) Ἀθανάσιον Τσίπουραν 2.960. 9) Ἐμμανουήλ Ν. Χατζηϊωάννου δρχ. 3.070. 10) Ἀναστάσιον Χ. Μπίθαν δρχ. 3.190. 11) Ἄγγελον Ν. Μιμήλαν δρχ. 2.960. 12) Θεόκλητον Σ. Κυπαρίσσην δρχ. 2.560. 13) Γεώργιον Ἰ. Μπενέτον δρχ. 3.180. 14) Στέργιον Γ. Νίκου δρχ. 3.200. 15) Πολυξένην Ν. Σαραντινοῦ δρχ. 3.190. 16) Αἰκατερίνην Δ. Ζωγράφου δρχ. 2.960.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλιῶν ἐπὶ τοῦ κατωτέρω δημοσιευομένου ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν. Ὡς ἐκ τούτου προκύπτει οἱ διενεργούμενοι ἔρανοι ἐπὶ σκοπῷ ἀνεγέρσεως ἢ ἐπισκευῆς ἰ. ναῶν δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ Ν.Δ. 3559/56 εἰσφοράν τοῦ 25%. Δι' ἄλλου τοῦ ἐγγράφου, τὸ Ὑπουργ. Οἰκονομικῶν διηυκρίνισεν ὅτι εἰς τὴν ἐξ 25% εἰσφοράν ὑπόκεινται αἱ ἐξ ἐνοικίων πρόσοδοι τῶν ἰ. Ναῶν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΣΙΣ Δ. Α.
Δ/ΣΙΣ Ι.

ΤΜΗΜΑ Β.
ΓΡΑΦΕΙΟΝ 2ον
Ἄριθ. Πρωτ. 47732

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 1-3-1957

Πρὸς
τὸν Ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας
εἰς Περισσὸν Νέας Ἰωνίας

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4/1957 ὑμετέρου ἐγγράφου, γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι, οἱ ὑπὸ τῶν Ἑραρικῶν Ἐπιτροπῶν τῶν συνιστωμένων δυνάμει τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ Α.Ν. 2200/40 ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ Α.Ν. 056/1949 διενεργούμενοι ἔρανοι ἐπὶ σκοπῷ ἀνεγέρσεως ἢ ἐπισκευῆς Ἱερῶν Ναῶν δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ Ν. Δ. 3559/56 εἰσφοράν, ὡς ἄλλως τε τοῦτο ἐδηλώθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κατὰ τὴν ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς ἐξουσιοδοτήσεως συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ὡς ἐκ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ εισηγητοῦ τῆς πλειοψηφίας Βουλευτοῦ κ. Καμβύση προκύπτει.

Ὁ Ὑπουργὸς
Χ. ΘΗΒΑΙΟΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αίδεσ. Σ. Μούραν, Ἀρσοχώριον, Συμφώνως τῷ νόμῳ εἶναι ἀδύνατος ἡ ἀπονομή συντάξεως πρὸ τῆς ἐξοφλήσεως τῶν ὀφειλομένων ἀσφαλιστρῶν, ὑπολογιστέων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐγγραφῆς τοῦ ἠσφαλισμένου εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. Ἐπομένως εἰς τὴν ὑποχρεωτικὴν ταύτην πληρωμὴν ὑπόκειται καὶ τὰ πρὸ τοῦ πολέμου ὀφειλόμενα. Τὸ ἀσφάλιστρον ὑπὲρ τοῦ κλάδου συντάξεων ὑπολογίζεται πάντοτε πρὸς 5% ἐπὶ τῶν ἀποδοχῶν τῆς ἡμέρας τῆς ἐξοφλήσεως ἀνεὶ οἰασθῆναι εἰτέρας ἐπιβαρύνσεως, ὡς συμβαίνει μὲ ἄλλα ἀσφαλιστικὰ ταμιεῖα. Σημειωτέον οἱ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Νομικοῦ Συμβούλου τοῦ Κράτους, κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῆς συντάξεως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ χρόνος διὰ τὸν ὅποιον δὲν εἶναι γίνεαι προηγουμένως καταβολὴ τῶν ἀσφαλιστρῶν.—**Αίδεσ. Στέργιον Βλαχόπουλον, Ἰ. Ναὸν Ἀγ. Βαρθάρα, Καβάλλαν, Ἐνεγράφητα εἰς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία» καὶ «Θεολογία».** Ἄλλην ἐπιστολὴν δὲν ἐλάβομεν. Δυστυχῶς, ἐλλείψει τευχῶν τῶν προηγουμένων ἐτῶν, θὰ σὰς ἀποσταλοῦν τὰ τεύχη ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ τρέχοντος ἔτους. Τὸ Ἀ' τεῦχος τῆς «Θεολογίας» θὰ σὰς ἀποσταλῆ εὐθὺς ὡς ἐκδοθῆ.—**Αίδεσ. Γεώργιον Τριβυζᾶν, Ἀγρὸν Κροκύρας. Ταχυδρομικῶς σὰς ἀπεστείλαμεν δύο σειρὰς εἰκόνων Κ. Διαθήκης καὶ μίαν σειρὰν Π. Διαθήκης. Διὰ τὴν ἐγγραφὴν σας εἰς τὸ «Χαροῦμενο Σπίτι» καὶ τὰ «Χαροῦμενα Παιδιά» εἰδοποιήθη ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία**—**Αίδεσ. Νικόλαον Βαρόπουλον, Καραϊσκάκη Ἀστακοῦ, Διεβιβάσαμεν τὴν ἐπιστολὴν σας εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., ἥτις εἶναι καὶ ἀρμοδίᾳ διὰ τὸ περὶ οὗ μᾶς γράφετε ζήτημα.**—**Ἱερέα Ἰ. Μητροπόλεως Πρεβέζης, Ἐχομεν ἐπανειλημμένως γράψει ὅτι εἰς ἀνωμόμους ἐπιστολάς δὲν ἀπαντῶμεν.**—**Αίδεσ. Ἰωάννην Κωστέλλην, Κοινδιὰν Λήμνου, Ἡ ἀποστολὴ τῶν βιβλίων καθυστέρησεν ἐν ἀναμονῇ τῆς λήψεως τῆς ἐπιταγῆς. Ἦδη σὰς ἀποστέλλομεν ταχυδρομικῶς 12 τεύχη «Βίαι τῶν Ἁγίων» τοῦ Μιχ. Γαλανοῦ καὶ ἓν «Ὁρολόγιον Μέγα».**—**Αίδεσ. Χρονόπουλον Μιχαῆλ, Μαθιὶ Πιταλίδιον Μεσοηίης, Ζητηθὲν φύλλον ἀπεστάλη ταχυδρομικῶς εἰς τοὺς Ἰ. Ναοὺς δὲν ἀποστέλλεται ὁ «Ἐφημέριος»**—**Αίδεσ. Δημήτριον Μασσιᾶν, Ψαθτόπιον Ἄρτης, Ἐνεγράφητα. Ζητηθέντα τεύχη ἀπεστάλησαν**—**Αίδεσ. Κυριάκον Οἰκονομάκον, Φλωμοχώριον Γυθίου, Μερίμνη τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Γυθίου καὶ Οἰτύλου ἐνεγράφητα εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία».**

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ε. Θ., «Ὁ Διδάσκαλος ἀνέστη».—**Β. Ἡλιάδην, Τὰ πάντα πεπληρωται φωτός.**—**Θεόδ. Σπεράντζα, Ἡ προστασία τοῦ γήρατος κοινωνικὸν καὶ ἐθνικὸν μᾶς χρέος (τέλος).**—**Ἀνθίμου Θεολογίτου, Τὰ φορέματά μας.**—**Φ. Γιοφύλλη, Οἱ ποιηταὶ μας γιὰ τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ.**—**Βασ. Μουστάκη, Κηρύγματα εἰς τὰ Ἀποστολικά Ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν.**—**Εἰδήσεις τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.**—**Ἀλληλογραφία.**

Δι' οὗτο ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
 Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
 Ὀδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι, Τηλ. 27-659.
 Ὑπεύθυνος Τυπ/φείου : Τ. Ρούτσας, Κουκουλάρη 9, Ν. Χαλκηδῶν.